

Załącznik nr
do UCHWAŁY NR
RADY GMINY LUBOMIA z dnia

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY LUBOMIA**

**UWARUNKOWANIA
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

Lubomia, kwiecień 2015 rok

SPIS TREŚCI:

I. WPROWADZENIE	3
II. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENU	4
1. Położenie i powiązania gminy	4
2. Dotychczasowe przeznaczenie i zagospodarowanie terenu	4
III. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY	5
IV. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA	5
1. Rzeźba terenu i walory krajobrazu	5
2. Warunki klimatyczne	7
3. Lasy, leśna przestrzeń produkcyjna	7
4. Gleby, rolnicza przestrzeń produkcyjna	7
5. Zasoby wodne	10
1) Zasoby hydrogeologiczne	10
2) Zasoby hydrograficzne	10
6. Ocena stanu środowiska, jego zagrożeń i możliwości ich ograniczania	11
1) Gleby	11
2) Wody	12
3) Powietrze	14
4) Odpady	15
V. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW	15
1. Obiekty i założenia zabytkowe ujęte w rejestrze zabytków województwa śląskiego	16
2. Obiekty i założenia wskazane do ochrony konserwatorskiej	17
3. Strefy ochrony konserwatorskiej	19
VI. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	25
VII. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	28
VIII. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	28
1. Potrzeby gminy	28
2. Potrzeby mieszkańców	28
3. Możliwości rozwoju gminy	29
IX. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH ORAZ OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	30
1. Ochrona zasobów przyrodniczych	30
2. Zagrożenia geologiczne	31
X. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ŻŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH I TERENÓW GÓRNICZYCH	31
1. Żłóża kopalin	31
2. Tereny górnicze	32
XI. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI	32
1. Zaopatrzenie w wodę	32
2. Odprowadzanie ścieków	32
3. Zaopatrzenie w gaz i ciepło	33
4. Zaopatrzenie w energię elektryczną	33
5. Telekomunikacja	33
6. Gospodarka odpadami	33
7. Komunikacja drogowa i kolejowa	33
8. Komunikacja zbiorowa	34
9. Komunikacja rowerowa	34
XII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	34
XIII. ANALIZA ZMIAN UWARUNKWAŃ NA TERENACH OBJĘTYCH ZMIANĄ STUDIUM NA PODSTAWIE UCHWAŁY NR XXXII/201/2013 RADY GMINY LUBOMIA Z DNIA 27 LUTEGO 2013 R. W SPRAWIE PRYZYSTĄPIENIA DO SPORZĄDZENIA ZMIANY STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBOMIA	35
XIV. ANALIZA ZMIAN UWARUNKWAŃ NA OBSZARZE OBJĘTYM ZMIANĄ STUDIUM NA PODSTAWIE UCHWAŁY NR LV/388/2014 RADY GMINY LUBOMIA Z DNIA 14 LISTOPADA 2014 R. W SPRAWIE PRYZYSTĄPIENIA DO SPORZĄDZENIA ZMIANY STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBOMIA	36
LITERATURA	37

I. WPROWADZENIE

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zaktualizowane uchwałą Nr V/24/2011 Rady Gminy Lubomia z dnia 28 lutego 2011 r., zmienione zostało uchwałą Nr XLVIII/336/2014 Rady Gminy Lubomia z dnia 23 maja 2014 r. Zmiana ta dotyczyła 8 pojedynczych terenów wskazanych w uchwale Nr XXXII/201/2013 Rady Gminy Lubomia z dnia 27 lutego 2013 r.

Aktualnie zmiana studium podjęta na podstawie uchwały Nr LV/388/2014 Rady Gminy Lubomia z dnia 14 listopada 2014 r. dotyczy zgodnie z § 1 ust. 2 tej uchwały „zmiany kierunków rozwoju infrastruktury technicznej w zakresie odprowadzania ścieków z obszaru gminy Lubomia”.

Biorąc pod uwagę powyższy zakres zmiany studium dotyczący wyłącznie ustalenia o którym mowa w art. 10 ust. 2 pkt 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zmianę przeprowadzono zgodnie z § 8 ust. 1 i ust. 2 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

W pkt XI.2 niniejszej części dokumentu studium (na str. 32) uaktualniono zapisy dotyczące przedmiotu zmiany studium, a w pkt XIV. (na str. 36) zawarto analizę uwarunkowań w obszarze objętym zmianą.

Studium określa politykę przestrzenną gminy oraz lokalne zasady gospodarowania przestrzenią przy uwzględnieniu zasad określonych w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, strategii rozwoju województwa, planu zagospodarowania przestrzennego województwa i strategii rozwoju gminy. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego pełni trzy podstawowe funkcje:

- stanowi akt polityki przestrzennej gminy określając zasady rozwoju przestrzennego jednostki,
- wpływa na zasady kształtowania przestrzeni określane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego koordynując ich ustalenia,
- stanowi ofertę dla przyszłych inwestorów, będąc jednym z ważniejszych elementów programu rozwoju gminy.

Studium, określając ogólne kierunki i zasady rozwoju przestrzennego gminy jest kompromisem pomiędzy polityką rozwoju prowadzoną przez władze gminy, oczekiwaniami mieszkańców oraz obiektywnymi potrzebami i wymaganiami funkcjonalnymi danej jednostki osadniczej. W przyjętej metodzie sporządzania w/w studium jego podstawowym zadaniem jest odczytanie obecnej struktury funkcjonalno – przestrzennej, a następnie ustalenie zmian tej struktury, jako prognoza osiągnięcia założonych celów rozwoju. Opracowywana zmiana studium stanowi kontynuację kierunków i celów rozwoju nakreślonych w aktualizowanym dokumencie.

W toku prac nad zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia korzystano z szeregu wykonanych wcześniej opracowań, których spis załączono w rozdziale „Literatura”.

Niniejszy dokument zmiany studium składa się z trzech części:

- Uwarunkowania rozwoju,
- Kierunki zagospodarowania przestrzennego - Ustalenia studium,
- Uzasadnienie przyjętych rozwiązań. Synteza ustaleń studium.

Integralną część studium stanowią również następujące rysunki:

- Rysunek nr 1 - Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego, skala 1:10 000,
- Rysunek nr 2 - Ustalenia studium – Kierunki zagospodarowania przestrzennego, skala 1:10 000.

Elementem opracowania jest także prognoza oddziaływania na środowisko, wykonana zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008, nr 199, poz. 1227).

Oddzielną część opracowania stanowi dokumentacja prac planistycznych prowadzonych w trakcie prac nad studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obejmująca czynności formalno – prawne i merytoryczne związane z jego wykonaniem.

II. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENU

1. Położenie i powiązania gminy

Gmina Lubomia to gmina wiejska położona w południowo – zachodniej części województwa śląskiego w dorzeczu górnej Odry na jej prawym brzegu. Obejmuje ona obszar 41,83 km² a w jej skład wchodzi sześć sołectw: Lubomia, Syrynica, Buków, Ligota Tworkowska, Nieboczowy, Grabówka. Ponadto w obrębie gminy występują wsie bez statusu sołectwa i są to Wielikąt, Bugłowiec, Trawniki, Tajchów, Nowy Dwór.

W roku 2013 w którym przeprowadzono ostatnią zmianę studium gmina liczyła 7.918 mieszkańców – dane wg ewidencji ludności Urzędu Gminy Lubomia na dzień 25.09.2013 r.

W układzie administracyjnym należy do powiatu wodzisławskiego i graniczy z gminami Gorzyce, Kornowac, Pszów, Racibórz, Wodzisław Śląski, Pszów. Przez obszar gminy przepływają rzeka Odra i potoki Łęgoń, Lubomka, Syrynka.

2. Dotychczasowe przeznaczenie i zagospodarowanie terenu

Analizę dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia obszaru objętego zmianą studium przeprowadzono po określeniu poszczególnych jednostek urbanistycznych tworzących obecną strukturę funkcjonalno - przestrzenną gminy. Przez strukturę funkcjonalno-przestrzenną rozumie się układ bardziej lub mniej powiązanych ze sobą jednostek urbanistycznych wraz z ich powiązaniem komunikacyjnymi i infrastrukturą techniczną. Jednostki urbanistyczne – to czytelnie wydzielające się w przestrzeni tereny o wyodrębniających się podobnych cechach funkcjonalnych, sposobie i formie zagospodarowania oraz uwarunkowaniach rozwoju.

Strukturę funkcjonalno- przestrzenną analizowano w układzie tworzących ją sołectw.

Analizując obecny stan zagospodarowania terenów wydzielone zostały następujące jednostki:

- tereny dolin rzek i potoków z zadrzewieniami,
- tereny niezabudowane z przewagą terenów rolnych,
- tereny zabudowy mieszkaniowej,
- tereny usługowe,
- tereny przemysłowe,
- tereny nieużytków poprzemysłowych,
- wody powierzchniowe,
- tereny zalesione , zadrzewione, remizy leśne (poza dolinami rzek i potoków),
- cmentarze,
- tereny komunikacji drogowej dróg głównych, zbiorczych i lokalnych,
- tereny kolejowe.

III. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

Charakterystykę dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenu gminy można przedstawić następująco:

- 1) wyodrębnione jednostki urbanistyczne obecnej struktury funkcjonalno-przestrzennej tworzą obszary: zurbanizowany, podlegający urbanizacji oraz niezurbanizowany.
Do obszarów zurbanizowanych zaliczają się tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, jednorodzinnej, zagrodowej, przemysłowej, usługowej, dróg oraz kolejowej.
Do obszarów podlegających urbanizacji wchodzi tereny nieużytków przemysłowych, sportowo – rekreacyjne, zieleni parkowej.
Do obszarów niezurbanizowanych zaliczyć należy tereny pozostałe stanowiące tereny zasobu przyrodniczego gminy oraz kompleksy rolnicze.
- 2) silny element struktury funkcjonalno-przestrzennej stanowią tereny cenne pod względem walorów przyrodniczych – obszar Natura 2000 Stawy „Wielikąt i Las Tworkowski” oraz Zespół Przyrodniczo – Krajobrazowy „Wielikąt”.
- 3) w układzie elementów liniowych wyróżniają się:
 - a) doliny potoków Lubomka, Syrynka i Łęgoń,
 - b) krzyżujący się przebieg dróg głównych o znaczeniu ponadlokalnym oraz zabudowa wzdłuż ich przebiegu,
- 4) układ osadniczy gminy tworzą poszczególne sołectwa zachowujące swoją odrębność obszarową oraz zorganizowanie przestrzenne wzdłuż liniowych elementów, którymi są głównie ulice przebiegające w sołectwach; te pasmowe układy mają tendencję do rozszerzania się na sąsiadujące kompleksy rolnicze oraz tereny naturalnych dolin rzek i potoków.

IV. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA

1. Rzeźba terenu i walory krajobrazu

Opracowanie obejmuje większą część gminy Lubomia w powiecie wodzisławskim. Opracowaniem objęte zostały sołectwa Buków, Lubomia (za wyjątkiem części sołectwa położonej na wschód od linii kolejowej) i Syrnia. W skład opracowania nie weszły sołectwa Ligota Tworkowska i Nieboczowy, ze względu na fakt, że ich teren wejdzie w skład zbiornika przeciwpowodziowego „Racibórz” w wyniku czego zostaną zalane. Powierzchnia gminy wynosi ok. 4183 ha, natomiast powierzchnia terenu objętego zmianą studium i planu to ok. 3112,86 ha.

Według podziału na jednostki fizyczno-geograficzne J. Kondrackiego¹ obszar sołectw objętych opracowaniem znajduje się w dwóch podprowincjach. Sołectwa Syrnia i Lubomia znajdują się w podprowincji Wyżyna Śląsko-Krakowska (341), makroregionie Wyżyna Śląska (341.1), w obrębie mezoregionu Płaskowyż Rybnicki (341.15). Natomiast sołectwo Buków oraz niewielki zachodni fragment Lubomi położony jest w podprowincji Niziny Środkowopolskie (318), makroregionie Nizina Śląska (318.5), w obrębie mezoregionu Kotlina Raciborska (318.59).

Położenie gminy Lubomia w obrębie dwóch różnych jednostek geomorfologicznych powoduje istotne zróżnicowanie rzeźby na obszarze gminy. Część wschodnia ma rzeźbę o charakterze wyżynnym, natomiast część zachodnia stanowi rozległe obniżenie dolinne z elementami rzeźby charakterystycznymi dla den dolinnych (terasy rzeczne). Elementem przejściowym są zbocza doliny Odry, które równocześnie stanowią zachodnie stoki Płaskowyżu Rybnickiego.

¹ Kondracki J., Geografia Regionalna Polski, PWN, Warszawa 2001;

Wierzchowiny Płaskowyżu Rybnickiego w obrębie gminy Lubomia wznoszą się na wysokości 260-300 m n.p.m. Największe wysokości występują we wschodniej części gminy. Od zachodu powierzchnia ta opada ku dolinie Odry stromym stosunkowo stoki o wysokości ok. 60 m. Znaczna różnica wysokości pomiędzy dnem doliny Odry a wierzchowiną Płaskowyżu powoduje, że spływające z Płaskowyżu głęboko wcięte dopływy Odry rozczłonkowały wierzchowinę na wiele garbów międzydolinnych.

Fundament Płaskowyżu stanowią utwory mioceńskie, spod których, na wschód od granic gminy Lubomia, wychodzą zrębowe bloki utworów karbońskich. Miąższość utworów mioceńskich dochodzi do ok. 200 m. Na powierzchni płaskowyżu zalega miększa (do ok. 20 m) seria utworów lessowych, które częściowo maskują starszą bardziej urozmaiconą rzeźbę podłoża.

Powierzchnia gminy w obrębie Płaskowyżu Rybnickiego w około 90 % pokryta jest utworami lessowymi. Utwory te budują zatem w zdecydowanej większości wierzchowiny i stoki garbów międzydolinnych. Stoki starsze niż czwartorzędowe występują jedynie na nielicznych wychodniach utworów trzeciorzędowych. Spływające z Płaskowyżu potoki tworzą systemy dolinne charakterystyczne dla sieci rzecznej tworzonej w obrębie rozcinanych powierzchni lessowych, z charakterystycznymi systemami wąwozów. Rozwojowi tych form sprzyja znaczna pylastość utworów lessowych, w których możliwy jest rozwój procesu określanego mianem sufozji, szczególnie niebezpiecznego dla budownictwa i infrastruktury. Proces ten powoduje wzmożone wymywanie frakcji pylastej z podłoża powodując powstawanie pustek wzdłuż np. ciągów kanalizacyjnych, wodociągów, fundamentów itp.

Dlatego też w takich miejscach należy szczególnie starannie zagęszczać materiał w trakcie prowadzenia prac inżynierskich. Szczególnie głębokie formy wąwozów występują na terenach leśnych w północno-wschodniej części obszaru gminy. Tam też najczęściej występują zbocza o nachyleniach przekraczających 5°.

Zupełnie inny charakter rzeźby ma zachodnia część gminy położona w obrębie dna doliny Odry. Elementy rzeźby naturalnej stanowią tu koryta Odry i koryta jej dopływów oraz terasy rzeczne. Największą powierzchnię zajmuje terasa holoceniowa (zalewowa), w obrębie której występują starorzecza Odry powstałe w wyniku regulacji rzeki. Wyższy poziom dna doliny stanowi terasa nadzalewowa powstała w okresie zlodowacenia bałtyckiego.

Duża zwięzłość utworów geologicznych budujących powierzchnię (piaski gliniaste, lessy zailone itp.) powoduje, że na obszarze gminy nie występuje wyraźna tendencja do tworzenia się osuwisk, pomimo miejscami znacznego nachylenia terenu. Duża zwięzłość utworów sprzyja także utrzymywaniu się wyraźnych krawędzi i podcięć wzdłuż dolin potoków, teras rolniczych czy głębokich wcięć dróg polnych. Krawędzie te osiągają niekiedy znaczne wysokości 2,5-6,5 m.

Na obszarze Lubomi, z uwagi na znaczne naturalne nachylenia terenu, występują także powierzchnie zrównań związanych z budownictwem mieszkaniowym i gospodarczym oraz na terenach aktywności gospodarczej. Szczególnie duże zmiany zachodzą w dolinie Odry, gdzie prowadzona jest eksploatacja kruszyw naturalnych (rejon polderu Buków). Urozmaicenie rzeźby terenu na obszarze płaskiego dna doliny Odry ma charakter antropogeniczny i są to: obwałowania przeciwpowodziowe Odry, obwałowania stawów hodowlanych Wielikąt, nasypy linii kolejowej oraz hałda odpadów górniczych KWK 1 maja.

Krajobraz gminy jest niejednorodny, generalnie charakteryzując się znacznym udziałem terenów otwartych. W części północno-wschodniej gminy występują wzgórza porośnięte lasami. Obszar gminy cechuje krajobraz typowo rolniczy, wiejski, z dominacją zabudowy jednorodzinnej z ogrodami, a także zabudowy gospodarczej. Zabudowa ta koncentruje się głównie w centrum sołectw, wzdłuż głównych dróg, miejscami wkraczając w otwarte tereny rolne. Część obszaru gminy zajmują lasy (porastające północno-wschodnią część gminy), grunty rolne i zbiorniki wód powierzchniowych. Szczególną rolę pełni tu zespół stawów „Wielikąt” oraz teren polderu Buków.

2. Warunki klimatyczne²

Podział Polski na dzielnice rolniczo – klimatyczne (R. Gumiński 1948) klasyfikuje obszar gminy do dzielnicy podsudeckiej, w której liczba dni z przymrozkami w ciągu roku waha się od 100 do 120, a czas zalegania pokrywy śnieżnej wynosi 80-90 dni. Średnioroczne sumy opadów w wieloleciu 1961-1990 wahały się od 667 mm (Ligota Tworkowska) do 786 mm w Wodzisławiu Śląskim. Maksymalne opady występują w lipcu, a minimalne w miesiącach zimowych (styczeń, luty, marzec). Na analizowanym obszarze dominują wiatry SW (wylot Bramy Morawskiej). Bliskość doliny Odry sprawia, że częste są również wiatry o kierunkach NW i S. Ich średnie prędkości wahają się od 2,8 do 3,3 m/s (Absalon, 1996).

Obszar opracowania charakteryzuje się występowaniem korzystnych warunków topoklimatycznych. Wymiana mas powietrza i ciepła zachodzi bez utrudnień, uniemożliwiając powstawanie inwersji termicznych i lokalnych przymrozków radiacyjnych i radiacyjno - adwekcyjnych. Występuje tu w chwili obecnej topoklimat rolniczy, gdzie terenom rolniczym towarzyszy sporadycznie obserwowana zabudowa mieszkaniowa. Wieloprzestrzenna uprawa gruntu i okresowy brak szaty roślinnej na terenach użytkowanych rolniczo powoduje, że występuje tu tutaj duża zmienność temperatury i wilgotności powietrza, a lokalne zadrzewienia i fragmenty lasu spowalniają nieco więcej tu wiatry.

3. Lasy, leśna przestrzeń produkcyjna

Ogólna powierzchnia lasów (gruntów leśnych, związanych z gospodarką leśną) na terenie gminy Lubomia – wg stanu na dzień: 31.12.2008r. - wynosi 566,5 ha, co stanowi około 13,6 % jej powierzchni. Lasy publiczne stanowią ok. 566,5 ha, natomiast lasy prywatne zajmują powierzchnię ok. 28,6 ha (Dane GUS, 2008). Lasy gminy Lubomia są administrowane przez Nadleśnictwo Rybnik. Główna powierzchnia leśna znajduje się w północno-wschodniej części gminy. Mniejszy fragment leśny, las Dąbrowa znajduje się w południowej części gminy w sołectwie Syrynia.

Aktualny operat urzędzeniowy dla lasów obrębu Rybnik określa strukturę typów siedliskowych lasu oraz ich zgodność ze składem gatunkowym drzewostanów. Powierzchniowo dominują:

- 1) Las mieszany świeży — 40,2% ogólnej powierzchni obrębu,
- 2) Las świeży — 26,3%
- 3) Bór mieszany świeży — 16,2 %.

Las mieszany świeży dominuje w obrębie „Lasu Syryńskiego”, natomiast las świeży w południowowschodniej części gminy.

Procentowy udział powierzchniowy poszczególnych gatunków w strukturze drzewostanów obrębu przedstawia się następująco:

- 1) Sosna zwyczajna — 61,65%,
- 2) Brzoza brodawkowata — 13,1%,
- 3) Dąb szypułkowy — 10,3%.

Lasy na terenie obrębu Rybnik i gminy Lubomia wykazują zwiększony udział siedlisk lasów liściastych oraz gatunków liściastych w stosunku do średniej dla Nadleśnictwa, RDLP w Katowicach oraz województwa śląskiego.

4. Gleby, rolnicza przestrzeń produkcyjna

Na obszarze gminy Lubomia bardzo wyraźnie widoczna jest zależność typów gleb od litologii podłoża i głównych form rzeźby. Zachodnią dolinną część gminy zajmują przede wszystkim mady (F) utworzone z nanosów Odry. Natomiast we wschodniej wysoczyznowej części gminy na gliniastych utworach polodowcowych występują głównie gleby brunatne kwaśne (Bk).

² na podstawie Mapa Hydrograficzna w skali 1:50000, ark. Wodzisław Śląski

Pozostałe typy gleb związane są głównie z utworami czwartorzędowymi powszechnie budującymi powierzchnię gminy, a ich zróżnicowanie zależne jest przede wszystkim od warunków wilgotnościowych. W obrębie analizowanego obszaru zdecydowanie dominują dwa typy gleb: gleby brunatne kwaśne (Bk) oraz mady (F). Pozostałe typy gleb mają znaczenie marginalne.

Wśród nich większe powierzchnie zajmują czarne ziemie zdegradowane (Dz) – dolina Syrynki. Gleby biellicowe i pseudobiellicowe (A) występują w obrębie pokrytego lasem wzgórza w pobliżu Dąbrowy oraz wzdłuż ul. Szkolnej w Lubomi. Lokalnie w dnie doliny Odry w miejscach zabagnionych występują gleby glejowe (G). W bardziej wilgotnych obniżeniach dolin wykształciły się gleby mułowo-torfowe (Emt) i torfowe (Tn). Występują one w dnach dolin i obniżeń z bardzo płytkim zaleganiem wód gruntowych. Płytkie zaleganie wód często związane jest z nieprzepuszczalnością podłoża lub małym nachyleniem dna doliny, co powoduje powolny spływ wód.

Struktura typów gleb na obszarze rolniczej części gminy przedstawia się następująco:

1)	biellicowe i pseudobiellicowe - A	-	63 ha,	2,1 % użytków rolnych;
2)	brunatne właściwe - B	-	13 ha,	0,4 % użytków rolnych;
3)	brunatne kwaśne - Bk	-	1290 ha,	42,8 % użytków rolnych;
4)	czarne ziemie właściwe - D	-	1 ha,	0,0 % użytków rolnych;
5)	czarne ziemie zdegradowane - Dz	-	43 ha,	1,4 % użytków rolnych;
6)	mady - F	-	1583 ha,	52,5 % użytków rolnych;
7)	mady ciężkie - Fc	-	6 ha,	0,2 % użytków rolnych;
8)	gleby glejowe - G	-	3 ha,	0,1 % użytków rolnych;
9)	gleby mułowo-torfowe - Emt	-	6 ha,	0,2 % użytków rolnych;
10)	torfy niskie - Tn	-	9 ha,	0,3 % użytków rolnych.

Powyższa struktura nie obejmuje gleb na obszarach należących do Administracji Lasów Państwowych.

Na przedstawionych typach gleb wyróżniono następujące kompleksy ich rolniczej przydatności na obszarze gminy Lubomia:

1)	1. pszenny bardzo dobry	-	143 ha,	7,3 % gruntów ornych;
2)	2. pszenny dobry	-	1001 ha,	50,6 % gruntów ornych;
3)	3. pszenny wadliwy	-	64 ha,	3,2 % gruntów ornych;
4)	4. żytni bardzo dobry	-	141 ha,	4,2 % gruntów ornych;
5)	5. żytni dobry	-	336 ha,	17,0 % gruntów ornych;
6)	6. żytni słaby	-	230 ha,	17,7 % gruntów ornych;
7)	7. żytni bardzo słaby	-	5 ha,	0,3 % gruntów ornych;
8)	8. zbożowo-pastewny mocny	-	26 ha,	1,3 % gruntów ornych;
9)	9. zbożowo-pastewny słaby	-	19 ha,	1,0 % gruntów ornych;
10)	1z – bardzo dobre i dobre	-	109 ha,	22,0 % użytków zielonych;
11)	2z – średnie	-	266 ha,	53,6 % użytków zielonych;
12)	3z – słabe i bardzo słabe	-	121 ha,	24,4 % użytków zielonych.

W strukturze kompleksów przydatności rolniczej gleb gminy Lubomia wśród gruntów ornych dominuje zdecydowanie kompleks 2 pszenny dobry (>50 % gruntów ornych). Łącznie kompleksy pszenne stanowią ok. 61 % powierzchni gruntów ornych. Są to więc gleby dobre. Również wśród użytków zielonych zwraca uwagę duży udział użytków średnich i dobrych (ok. 75 % powierzchni użytków zielonych). Istniejąca naturalna baza glebowa stwarza więc korzystne warunki dla rozwijania rolnictwa. Dobre są także warunki rozwoju hodowli z uwagi na to, że łąki i pastwiska trwałe stanowią znaczny udział w powierzchni gminy. Należy tu dodać, iż wśród łąk i pastwisk występuje znaczny odsetek użytków zielonych zmeliorowanych, a to oznacza, iż powierzchnie te mają uregulowane stosunki wodne.

Przeprowadzona bonitacja użytków rolnych pozwoliła na wydzielenie następujących klas:

Grunty orne			
1) II	-	37 ha,	7,8 % gruntów ornych;
2) III A	-	274 ha,	3,7 % gruntów ornych;
3) III B	-	654 ha,	32,6 % gruntów ornych;
4) IV A	-	332 ha,	16,6 % gruntów ornych;
5) IV B	-	450 ha,	22,5 % gruntów ornych;
6) V	-	251 ha,	12,5 % gruntów ornych;
7) VI	-	6 ha,	0,3 % gruntów ornych;
Razem	-	2004 ha,	47,9 % powierzchni gminy

Użytki zielone			
8) II	-	77 ha,	16,6 % użytków zielonych;
9) III	-	112 ha,	24,1 % użytków zielonych;
10) IV	-	223 ha,	48,0 % użytków zielonych;
11) V	-	44 ha,	9,5 % użytków zielonych;
12) VI	-	4 ha,	0,9 % użytków zielonych;
Razem	-	464 ha,	11,1 % powierzchni gminy

Analizowany teren gminy w zdecydowanej większości stanowią użytki rolne; ok. 59 % powierzchni gminy. W tym duży udział mają grunty orne – ok. 48 %, natomiast łąki i pastwiska 11 %. Udział wód powierzchniowych obecnie stanowi 10 % powierzchni gminy. Relatywnie nieduży odsetek gruntów stanowią użytki leśne – ok. 14 %. Należy tu zwrócić uwagę, że jest to znacznie poniżej średniej krajowej.

Istotną część gruntów w obrębie analizowanego obszaru stanowią także grunty antropogeniczne. Są to głównie tereny nieużytków o różnej genezie (głównie wyrobiska – żwirownie, piaskownie), które łącznie stanowią 7 % oraz tereny zabudowane (zabudowa mieszkaniowa i przemysłowa, szlaki kolejowe) – ok. 10 % (rys. 13).

Porównanie powyższych danych z odpowiednimi danymi z końca lat 90. XX wieku wskazuje jednak na wyraźną tendencję zmian w kierunku urbanizacji powierzchni. Wskazuje na to systematyczne zmniejszanie się użytków rolnych na rzecz powierzchni zabudowanych (budownictwo mieszkaniowe, budownictwo przemysłowe, szlaki komunikacyjne). Warto tu zauważyć, iż pod zabudowę przeznaczane są zarówno grunty orne, jak i użytki zielone. Szczególnie przeznaczanie pod zabudowę użytków zielonych należy uznać za zjawisko niekorzystne. Tym bardziej, że jak już wyżej wspomniano, znaczna część tych użytków ma uregulowane stosunki wodne (melioracje) i powinny one pozostać w użytkowaniu rolniczym.

Tendencja do postępującej urbanizacji przestrzeni jest tendencją powszechną. Należy jednak zwrócić uwagę, aby w tej sytuacji ochroną objąć szczególnie wartościowe elementy środowiska glebowego. Ograniczyć przeznaczanie pod zabudowę gruntów klas wyższych, gleb pochodzenia organicznego i terenów rolniczych, na których przeprowadzono prace podwyższające przydatność gleb do produkcji rolnej (melioracje, drenaż itp.).

Widoczne są również niekorzystne zmiany w użytkowaniu powierzchni leśnych i zadrzewionych. Opracowane w ostatnich latach uproszczone plany urządzenia lasów należących do osób fizycznych wskazują na przypadki likwidacji drzewostanu i zabudowy działek. W ten sposób powierzchnie leśne są tracone bezpowrotnie.

Przybywa natomiast powierzchni kwalifikowanych jako nieużytki. Jest to efekt powierzchniowej eksploatacji kopalni (piaski, żwiry).

5. Zasoby wodne

1) Zasoby hydrogeologiczne

Według Mapy Hydrogeologicznej w skali 1:200.000 ark. Gliwice i ark. Cieszyn część wschodnia analizowanego terenu wchodzi w skład przedkarpaccyckiego regionu hydrogeologicznego XXII, podregion rybnicki XXII 8. Część zachodnia gminy wchodzi w skład regionu raciborskiego XXIV. W obu regionach główny poziom użytkowych wód podziemnych znajduje się w utworach czwartorzędowych. W zależności od budowy geologicznej i oddziaływania czynników antropogenicznych zwierciadło wód podziemnych kształtuje się na różnych głębokościach. Na wysoczyznach występuje na głębokościach 10-20m, kulminacjach wysoczyznowych 20-30m, w obniżeniach 2-5m, w dolinach i rozcięciach 1-2m.

Według mapy hydrogeologicznej w skali 1:50000 ark. Rydułtowy na znaczącej części terenu gminy Lubomia brak jest użytkowych poziomów wodonośnych. W sołectwie Buków oraz w niewielkiej części sołectwa Lubomia (na zachód od drogi) występuje czwartorzędowy poziom wodonośny związany z doliną Odry. Na mapie hydrogeologicznej oznaczony on został jako 5aQII.

Obszar tej jednostki nie jest izolowany od powierzchni terenu (a). Stopień zagrożenia wód jest wysoki; jakość wód jest średnia, wymagają one prostego uzdatnienia. Potencjalna wodonośność wynosi od 10-30 m³/h.

Według Mapy wstępnej waloryzacji głównych zbiorników wód podziemnych (Skrzypczak [red], 2003) na analizowanym terenie nie występują główne zbiorniki wód podziemnych. Również w Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy i regionów wodnych (Dz. U. 2006 nr 126 poz. 878) nie pojawia się informacja o występowaniu GZWP na analizowanym terenie.

Według podziału Polski na jednolite części wód analizowany teren znajduje się w JCWPd nr 128, 129 i 140.

2) Zasoby hydrograficzne

Pod względem hydrograficznym analizowany obszar w całości należy do prawostronnego dorzecza Odry. Główną rzeką płynącą przez omawiany obszar jest Odra (rzeka I rzędu), która jednocześnie stanowi zachodnią granicę gminy Lubomia. Południową część obszaru gminy odwadnia potok Łęgoń (potok II rzędu), a głównie jego największy dopływ – Syrynka (potok III rzędu). Centralna i północna część gminy Lubomia jest odwadniana przez potok Płęśnica (inne nazwy Plinc lub Lubomka) (potok II rzędu) i jego dopływy. Sieć rzeczna uzupełnia gęsta sieć rowów melioracyjnych odwadniających dno doliny Odry.

Odra, jak już wspomniano, stanowi zachodnią granicę gminy na długości około 8,7 km. Z uwagi na położenie gminy (tuż przy granicy z Republiką Czeską) oraz kierunek płynięcia rzeki, zmienność stanów wód i przepływów Odry w obrębie analizowanego obszaru jest kształtowana przez warunki fizyczno-geograficzne źródłowej części dorzecza Odry, położonej niemal w całości na terenie Republiki Czeskiej. Źródła Odry znajdują się na wysokości 632 m n.p.m. w masywie Gór Oderskich. Rzeka w swym źródłowym odcinku płynie w obniżeniu tektonicznym rozgraniczającym Masyw Czeski i Karpaty Zachodnie. Zasadniczy układ sieci hydrograficznej górnej części dorzecza tworzy Odra z lewobrzeżnym dopływem Opawą wraz z Morawicą (z części jesionickiej) oraz prawobrzeżnymi Ostrawicą i Olzą (z części beskidzkiej). Rzeki te łączą się w Kotlinie Ostrawskiej. Odra wpływa na terytorium Polski w 20,7 km biegu. Na odcinku około 7 km Odra jest rzeką graniczną. W rejonie miejscowości Olza przyjmuje jeden z większych dopływów górnej części swojego dorzecza Olzę. Odra wpływa na teren gminy w 33,6 km biegu i dalej płynie wzdłuż zachodniej granicy gminy. W profilu wodowskazowym Krzyżanowice położonym na południowej granicy gminy powierzchnia dorzecza Odry liczy około 5785 km², co powoduje że jest to już duża rzeka.

Łęgoń wraz ze swym największym dopływem (Syrynką) odwadnia południową część opisywanej gminy. Jego źródła znajdują się w rejonie Gorzyc, a w obrębie gminy Lubomia znajduje się jedynie ujściowy odcinek tego potoku, o długości około 2,7 km. Łęgoń na całej swej długości płynie w obrębie szerokiej doliny Odry, ma charakter rowu melioracyjnego, a jego średni przepływ w odcinku ujściowym został oszacowany na około 0,20 m³/s.

Syrynka odwadnia południowo-wschodnią część gminy. Źródła potoku położone są w obrębie gminy Pszów. Przyjmuje się, że Syrynka powstaje z połączenia potoków z Osiedla Kościuszki (Pszów) wypływającego na wysokości około 275 m n.p.m. oraz potoku z rejonu Osiedla Biernackiego (Pszów). Syrynka wpływa na obszar gminy Lubomia w rejonie osady Podlas. Dolina tego potoku (już w obrębie opisywanej gminy) jest zagospodarowana systemem stawów hodowlanych aż do rejonu Bugłowca. W swym dolnym biegu Syrynka płynie wzdłuż południowo-wschodnich obrzeży kompleksu stawów Wielką. Ciek ten odwadnia stoki Płaskowyżu Rybnickiego. Ma długość około 10,5 km, a spadek aż 10,3‰. Przepływ (średni) cieką został oszacowany na 60-80 l/s.

Plęśnica (inne nazwy Plinc lub Lubomka) odwadnia centralną i północną część gminy. Źródła tego potoku znajdują się również poza obszarem gminy Lubomia (w obrębie gminy Kornowac). Potok wypływa na wysokości 297,0 m n.p.m. w rejonie północnej części osady Pogrzebień i w swej źródłowej i górnej części płynie w obrębie Płaskowyżu Rybnickiego. W rejonie południowej części wsi Lubomia wpływa w obręb doliny Odry. Od źródeł do osady Paprotnik, gdzie potok Plinc opuszcza obszar gminy, ma on długość około 6 km, z czego w obrębie terenów gminy Lubomia 4,1 km. Na opisywanym odcinku spadek potoku wynosi około 18 ‰.

6. Ocena stanu środowiska, jego zagrożeń i możliwości ich ograniczenia

1) Gleby

Gleby – ze względu na ich bardzo długi proces tworzenia – uznaje się za dobra nieodnawialne, wymagające szczególnej ochrony. Ich ochrona jest tym bardziej uzasadniona, gdyż nie wykazują one żadnych zdolności do ochrony przed przenikaniem do nich substancji zanieczyszczających. Zanieczyszczenia są dodatkowo kumulowane w glebie i praktycznie nie podlegają migracji. Zdolność do akumulacji zanieczyszczeń pozostających w glebie przez niektóre gatunki roślin sprawia, że zanieczyszczone gleby nie nadają się do produkcji pewnych grup roślin jadalnych i pastewnych.

Na obszarze gminy nie są prowadzone stałe pomiary jakości gleb w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. W ramach monitoringu badania były przeprowadzone tylko w roku 2005 i były one prowadzone w skali województwa dla poszczególnych powiatów. W tabeli nr 1 przedstawiono porównanie wskaźników dla gleb powiatu wodzisławskiego w stosunku do wskaźników dla całego województwa śląskiego.

Tabela nr 1. Wskaźniki bonitacji negatywnej, gmina na tle powiatu i województwa

Powiat	Odczyn pH w %*	Potrzeby wapniowania w %**	Zawartość fosforu w %***	Zawartość potasu w %***	Zawartość magnezu w %***
Gmina Lubomia ³	84	77	71	62	46
Województwo Śląskie	71	69	58	67	52

*) obejmuje procent gleb b. kwaśnych, kwaśnych i ½ lekko kwaśnych

**) obejmuje procent potrzeb wapniowania koniecznych, potrzebnych, ½ wskazanych

***) obejmuje procent gleb o zawartości b. niskiej, niskiej, ½ średniej

³ Stan środowiska w województwie Śląskim w 2005, WIOŚ Katowice, 2006.

Przedstawione powyżej wyniki badań ukazują, że wskaźnik gleb zakwaszonych oraz gleb potrzebujących wapniowania i zawartości fosforu jest wyższy od średniej dla województwa, natomiast wskaźniki dla zawartości potasu i magnezu są niższe od średniej.

Podstawowe zagrożenie gleb, a właściwie zasobów gruntów rolnych, na terenie gminy stanowi ich przeznaczania na cele nierolnicze i nieleśne. Chodzi tutaj zwłaszcza o presję urbanizacyjną i związane z tym przeznaczanie gruntów rolnych pod zabudowę. Zmiana przeznaczenia gruntów rolnych powoduje, że naturalne procesy ochronne i regeneracyjne nie funkcjonują prawidłowo i nie są w stanie ich ochronić.

Poprawa jakości gleb pozostających w rolniczym użytkowaniu może nastąpić poprzez stosowanie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych, właściwe nawożenie oraz przeciwdziałanie zwiększaniu aktywności metali ciężkich. Ochronę gruntów rolnych przed zabudową mogą zapewnić zapisy planistyczne ograniczające prawo zabudowy na gruntach najlepszych klas bonitacyjnych, na terenach nieuzbrojonych w kanalizację sanitarną, bądź z dala od istniejącej zabudowy. W opracowywanym studium proponuje się więc kategorie obszarów chronionych przed zabudową, obejmujących również obszary rolne, jako równoważenie procesów urbanizacyjnych.

2) Wody

Wody powierzchniowe

Cieki obszaru gminy są objęte państwowym monitoringiem jakości powierzchniowych wód płynących (prowadzonym przez Państwową Inspekcję Ochrony Środowiska). Wyniki badań przedstawiono w tabeli nr 2.

Tabela nr 2. Wstępna ocena stanu wód powierzchniowych w punktach pomiarowo-kontrolnych w roku 2008 w pobliżu terenu gminy Lubomia⁴

l.p.	Kod i nazwa jednolitej części wód podziemnych	Nazwa punktu pomiarowego i kilometr rzeki	Elementy klasyfikacji stanu/ Potencjału ekologicznego				
			Klasyfikacja elementów biologicznych	Klasyfikacja elementów fizyko-chemicznych	Klasyfikacja substancji szczególnie szkodliwych	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny
1	PLRW6000011513 Odra od Olzy do wypływu ze zbiornika Racibórz Górnio-Buków	Odra w Krzyżanowicach	I	Poniżej stanu dobrego	Stan dobry	umiarkowany	Poniżej dobrego
2	PLRW600023115169 łęgoń I	Potok łęgoń u ujścia do Odry	III	Poniżej stanu dobrego	Stan dobry	umiarkowany	
3	PLRW600023115322 Płęśnica	Płęśnica ujście do Odry	II	Poniżej stanu dobrego	Stan dobry	umiarkowany	

* b.d. - brak danych, ocena zostanie wykonana po zakończeniu prac związanych z opracowaniem metodyk referencyjnych dla makrobezkręgowców bentosowych

⁴ wg Informacja o stanie środowiska w 2009, WIOŚ Katowice, październik 2009 r.

Powyższe badanie stanu wód oparte jest na Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych (Dz.U. Nr 162, poz. 1008). To rozporządzenie wprowadza nowe sposoby oceny stanu wód. Dotychczas nie opracowano szczegółowych wytycznych pozwalających na określenie stanu wód zgodnie z tym rozporządzeniem. Brakuje więc danych dotyczących stanu i potencjału ekologicznego wód, oceny stanu chemicznego i oceny stanu wód. Choć powyższa tabela przedstawia ocenę wstępną, można na jej podstawie stwierdzić, że jakość wód powierzchniowych cieków przepływających przez teren gminy jest niezadowalająca.

Cieki w gminie Lubomia były badane pod kątem Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 października 2002 roku w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych. Woda była badana w punktach wymienionych powyżej. We wszystkich lokalizacjach badane wody nie spełniały wymagań, jakim powinny odpowiadać wody w których bytują ryby karpiowate i łososiowate. Przekroczone były zawiesina ogólna, tlen rozpuszczony, BZT5, azot amonowy, niejonowy amoniak, azotyny oraz fosfor ogólny⁵.

Cieki w gminie Lubomia oraz w jej pobliżu nie były badane w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 listopada 2002 roku w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (Dz.U. nr 204, poz. 1728)⁶.

Wody podziemne

Według podziału Polski na jednolite części wód analizowany teren znajduje się w JCWPd nr 128, 129 i 140 .

Na terenie gminy nie zostały wykonane badania jakości wód podziemnych prowadzone w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w oparciu o rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryterium i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. 2008 Nr 143, poz. 896). Najbliżej prowadzone badania były prowadzone w otworach badawczych w Krzanowicach i Rudyszwałdzie (jcwpd nr 128). Wyniki pomiarów przedstawiono w tabeli nr 3.

Tabela nr 3. Jakość wód podziemnych

Nu- mer punktu	Nazwa punktu	JC Wp d	GZWP	Stratygr afia ujętej warstwy	Klasa jakoś ci	Wskaźniki odpowiadające poszczególnym klasom			Typ wody	Gmin a
						Klasa II	Klasa III	Klasa IV i V		
2701/K	Krzanowice	128	brak	Q	III	Mn, SO ₄ , Ca, HCO ₃ , temp	Fe, O ₂		HCO ₃ - SO ₄ -Cl- Ca-Mg	Krzan owice
2702?K	Rudyszwałd	128	brak	Q	IV	PEV, Cl, HCO ₃ , So ₄	Ca, Ba	NH ₄ , Fe, Mn	HCO ₃ - SO ₄ -Cl- Ca-Mg	Krzyża nowic e

⁵ wg Informacja o stanie środowiska w 2009, WIOŚ Katowice.

Ocena przedstawiona w tabeli wykonana została w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz.U. Nr 143 poz. 89). Zgodnie z tym rozporządzeniem wody klas I, II i III zaklasyfikowane są jako wody o stanie chemicznym dobrym, natomiast IV i V jako o stanie chemicznym złym. Można więc stwierdzić, że stan wód jest na granicy złego i dobrego. Za taki stan w głównej mierze odpowiada rolnictwo i duża przepuszczalność gruntów.

3) Powietrze

Według ustawy Prawo ochrony środowiska (art. 85) ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane. Na stan powietrza na terenie gminy Lubomia mają wpływ następujące czynniki:

- emisja zorganizowana pochodząca ze źródeł punktowych i powierzchniowych oraz niska emisja,
- emisja ze środków transportu i komunikacji,
- emisja transgraniczna (spoza terenu gminy),
- emisja niezorganizowana.

Zazwyczaj głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja substancji toksycznych pochodzących z procesów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych w celach energetycznych i technologicznych. Podstawową masę zanieczyszczeń odprowadzanych do atmosfery stanowi dwutlenek węgla. Jednak najbardziej uciążliwe składniki spalin to przede wszystkim dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pył. W mniejszych ilościach emitowane są również chlorowódz, różnego rodzaju węglowodory aromatyczne i alifatyczne.

Wraz z pyłem emitowane są również metale ciężkie, pierwiastki promieniotwórcze i wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, a wśród nich benzo(a)piren, uznawany za jedną z bardziej znaczących substancji kancerogennych. W pyłe zawieszonym, ze względu na zdolność wnikania do układu oddechowego, wyróżnia się frakcje o ziarnach: powyżej 10 mikrometrów i pył drobny poniżej 10 mikrometrów (PM10). Ta druga frakcja jest szczególnie niebezpieczna dla człowieka, gdyż jej cząstki są już zbyt małe, by mogły zostać zatrzymane w naturalnym procesie filtracji oddechowej. Przy spalaniu odpadów z produkcji tworzyw sztucznych opartych na polichloroku winylu do atmosfery mogą dostawać się substancje chlorowcopochodne, a wśród nich dioksyny i furany. O wystąpieniu zanieczyszczeń powietrza decyduje ich emisja do atmosfery, natomiast o poziomie w znacznym stopniu występujące warunki meteorologiczne. Przy stałej emisji, zmiany stężeń zanieczyszczeń są głównie efektem przemieszczania, transformacji i usuwania ich z atmosfery. Stężenie zanieczyszczeń zależy również od pory roku. I tak:

- sezon zimowy, charakteryzuje się zwiększonym zanieczyszczeniem atmosfery, głównie przez niskie źródła emisji,
- sezon letni, charakteryzuje się zwiększonym zanieczyszczeniem atmosfery przez skażenia wtórne powstałe w reakcjach fotochemicznych.

Ocenę stanu powietrza atmosferycznego przeprowadzono w oparciu o dane z 2007, 2008 i 2009⁶⁷⁸ r pochodzące z opracowania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach. Ocena przeprowadzona jest w wyodrębnionych strefach na terenie województwa śląskiego zaliczonych do odpowiednich klas od A do C, od klasy najbardziej do najmniej korzystnej ze względu na stopień oddziaływania zanieczyszczeń na stan zdrowia ludzkiego – kryterium ochrony zdrowia. W raporcie WIOŚ przeprowadzono ocenę stanu powietrza atmosferycznego w wyodrębnionych strefach m.in. w strefie raciborsko-wodzisławskiej, do której należy Lubomia, na tle całego województwa śląskiego.

⁶ Piąta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2007 rok".

⁷ Szósta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2008 rok".

⁸ Stan środowiska w województwie śląskim w 2008, WIOŚ Katowice, 2009 r".

Tabela nr 4. Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń oraz klasa ogólna strefy z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia w latach 2006-2008

	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy											Ogólna klasa strefy
	SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃	
Rok 2007	A	A	C	A	A	A	A	C	A	A	C	C
Rok 2008	A	A	C	A	A	A	A	C	A	A	C	C
Rok 2009	A	A	C	A	A	A	A	C	A	A	C	C

Klasyfikacja według kryterium ochrony zdrowia na terenie strefy raciborsko-wodzisławskiej wykazała klasę C ze względu na przekraczane dopuszczalne stężenia 24 godzinne i roczne dla benzoalfapirenu B(a)P, pyłu zawieszonego oraz stężenia O₃ (z tym, że badanie O₃ prowadzone jest dla strefy śląskiej). Przeprowadzona klasyfikacja dla pozostałych zanieczyszczeń takich jak: dwutlenek azotu (NO₂), ołów (Pb), ozon (O₃), tlenek węgla (CO), dwutlenek siarki (S O₂), arsen (As), nikiel (Ni) oraz benzen (C₆H₆) wykazała klasę A. Przyznana klasa ogólna w latach 2007-2009 to klasa C, przy czym zaliczenie do klasy C nastąpiło wyłącznie na skutek przekroczeń benzoalfapirenu B(a)P, pyłu zawieszonego oraz stężenia O₃. Należy zauważyć, iż najwyższe stężenia zanieczyszczeń (przekroczenia wartości dopuszczalnych) występują w sezonie jesienno – zimowym, co związane jest ze spalaniem paliw w celach grzewczych (niska emisja).

4) Odpady

Rada gminy Lubomia Uchwałą Nr V/19/98 z dnia 29.12.1998 roku przyjęła szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Lubomia, które regulują sposób postępowania z odpadami komunalnymi na terenie gminy. Uchwała ta została zmieniona kolejnymi uchwałami: Uchwałą Nr XV/105/2000 z dnia 19.04.2000 roku oraz Uchwałą Nr XXXII/227/2002 z dnia 8.02.2002 roku. Funkcjonujący na terenie gminy Lubomia system gospodarki odpadami można określić jako „umowny” (kontraktowy).

W ramach aktualizacji fragmentów „Studium” po roku 2011 informuje się, że od 1 lipca 2011 r. obowiązują z mocy ustawy nowe przepisy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Gospodarka odpadami komunalnymi jest prowadzona przez przedsiębiorców posiadających stosowne zezwolenie.

Z danych uzyskanych w Urzędzie gminy Lubomia wynika, iż w gminie około 93% mieszkańców – tj. 7 553 osoby, objętych jest zorganizowanym systemem wywozu odpadów komunalnych. (około 93% posesji prywatnych jednorodzinnych i 100% zabudowy wielorodzinnej). W roku 2003 podpisanych było 1 700 umów dotyczących wywozu odpadów z prywatnych nieruchomości.

V. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW

W pkt XIII niniejszego opisu przeanalizowano uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków na 8 terenach zmiany studium wskazanych w uchwale Nr XXXII/201/2013 Rady Gminy Lubomia z dnia 27 lutego 2013 r.

Ocenę stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków i wynikające z niej uwarunkowania oparto na wykazie obiektów zabytkowych przedstawionych w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia” sporządzonego w 2001 roku.

Zgodnie z pismem Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach (nr pisma K-NR-MŁ/4164/2922/10 z dnia 21.04.2010 r.), w którym wskazano jako obowiązujący wykaz zabytków zawarty w studium, dokonano korekty uwzględniającej stan obecny po przeprowadzeniu wizji w terenie.

Obiekty i założenia zabytkowe zestawiono w podziale na sołectwa i na obiekty sakralne i świeckie, w rejestrze zabytków województwa śląskiego lub proponowane do objęcia ochroną konserwatorską.

1. Obiekty i założenia ujęte w rejestrze zabytków województwa śląskiego

1) Zabytki sakralne

Buków

Kaplica różańcowa p.w. Matki Boskiej Bolesnej, drewniana z 1770 roku przy ul. Główniej /Odrzańskiej wpis w rejestrze pod nr 735/66 decyzją z dnia 05.08.1966 r., pierwotnie zarejestrowana pod nr 563/57 decyzją z dn. 30.11.1957 r.

Lubomia

Kaplica p.w. św. Jana Nepomucena, drewniana z początku XVIII w. (ok. 1700) przy ul. Św. Jana Nepomucena /Polnej, wpis w rejestrze pod nr 739/66 decyzją z dnia 05.08.1966 r.

2) Zabytki świeckie

Grabówka

- a) Dwór z XIX w. przy ul. Borynowskiej – nie istnieje, wpis w rejestrze pod nr 760/66 decyzją z dnia 26.09.1966 r. ,
- b) Oficyna dworska z XIX w. przy ul. Borynowskiej – nie istnieje , wpis w rejestrze pod nr 761/66 decyzją z dnia 26.09.1966 .
- c) Spichlerz dworski z XIX w. przy ul. Borynowskiej, wpis w rejestrze pod nr 762/66 decyzją z dn. 26.09.1966 r.

Obiekty które nie istnieją należy zgodnie z procedurą określoną w ustawie wykreślić z rejestru.

3) Stanowiska archeologiczne

Lubomia

- a) wczesnośredniowieczne grodzisko Gołęzyców założone na przełomie VII/VIII w., przetrwało do lat 874 - 885, w lesie Lubomskim, w oddziale leśnym nr 224 obrębu Rybnik, w rejestrze pod nr 705/65 decyzją z dnia 05.11.1965 r.

Pozostały podwójne obwałowania w kształcie okręgu oraz ślady po bramach i podgrodziu.

- b) osada obronna – warownia, zw. Zamek Kotowiec z XIII w. przetrwała do XV w., w lesie Lubomskim, w oddziale leśnym nr 213, obręb Rybnik , wpis w rejestrze pod nr 706/65 decyzją z dnia 08. 11.1965 r.

Pozostały ślady obwałowań i fosy.

2. Obiekty i założenia wskazane do ochrony konserwatorskiej

1. Obiekty i założenia sakralne

Buków

- a) Kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Nieustającej Pomocy z lat 1931-1933 r. przy ul. Głównej 24,
- b) Krzyż kapliczkowy w ogrodzeniu kościoła parafialnego,
- c) Krzyż przydrożny, kapliczkowy przy ul. Głównej 38,
- d) Krzyż przydrożny drewniany przy ul. Głównej 34,
- e) Krzyż przydrożny przy ul. Głównej / Krzyżanowickiej.

Grabówka

- a) Krzyż przydrożny, kapliczkowy z 1886 r. przy ul. Górnej 15,
- b) Figura św. Jana Nepomucena z 1738 r. przy ul. Św. Jana Nepomucena,
- c) Kapliczka architektoniczna p.w. św. Barbary z 1896 roku przy ul. Bordynowskiej 22.

Lubomia

- a) Kościół parafialny p.w. św. Marii Magdaleny z 1887 r. przy ul. Korfantego,
- b) Plebania przy ulicy Pogrzebieńskiej 2,
- c) Kaplica architektoniczna z końca XIX w na starym cmentarzu przy ul. Korfantego,
- d) Krzyż na starym cmentarzu z 1895 r. przy ul. Korfantego,
- e) Krzyż z 1900 r. na cmentarzu przykościelnym przy ul. Tartakowej,
- f) Krzyż przy kościele parafialnym przy ul. Korfantego,
- g) Figura Matki Boskiej przy kościele parafialnym przy ul. Korfantego,
- h) Kapliczka-grota przy ul. Tartakowej 65,
- i) Kapliczka przy ul. Asnyka 43,
- j) Krzyż przydrożny, kapliczkowy przy ul. Korfantego /Asnyka,
- k) Kapliczka przy ul. Korfantego (dawniej z figurą św. Jana Ewangelisty),
- l) Krzyż przydrożny, kapliczkowy przy ul. Mickiewicza / św. Jana Nepomucena,
- m) Krzyż przydrożny, kapliczkowy z 1903 r. przy ul. Mickiewicza 160,
- n) Krzyż przydrożny, drewniany przy ul. Pogrzebieńskiej 19,
- o) Krzyż przydrożny kamienny, przy ul. Polnej 31,
- p) Krzyż przydrożny, kamienny przy ul. Polnej 75,
- q) Krzyż przydrożny, kamienny przy ul. Tartakowej /Pogrzebieńskiej.

Syrnia

- a) Kościół parafialny p.w. św. Antoniego z lat 1932 – 1935 przy ul. Powstańców Śląskich 46,
- b) Plebania przy kościele parafialnym,
- c) Krzyż przydrożny, kapliczkowy , przy ul. Dąbrowa,
- d) Krzyż przydrożny, kapliczkowy przy ulicy Powstańców Śląskich / Bukowskiej,
- e) Krzyż przydrożny, kapliczkowy przy ul. Powstańców Śląskich/ Krzyżowej,
- f) Krzyż przydrożny, kapliczkowy z 1892 przy ul. 3 Maja /Poprzeczna,
- g) Krzyż przydrożny, kapliczkowy z 1892 przy ul. 3 Maja /Musiota,
- h) Figura św. Antoniego przy ul. Raciborskiej / Bukowskiej,
- i) Krzyż przydrożny przy ul. Kolejowej,
- j) Krzyż przydrożny przy ul. Kolejowej,
- k) Krzyż na starym cmentarzu przy ul. 3 Maja,
- l) Kapliczka – grota na starym cmentarzu przy ul. 3 Maja,
- m) Kapliczka na nowym cmentarzu przy ul. Powstańców Śląskich,
- n) Krzyż na nowym cmentarzu przy ul. Powstańców Śląskich.

2. Obiekty i założenia świeckie

1) Obiekty i założenia folwarczne

Grabówka

- a) Dawne gospodarstwo rybackie „Wielikąt” z początku XIX w. z dawną rządcówką, 5 budynkami mieszkalnymi z 1916 r. oraz spichlerzem,
- b) Zabudowania folwarczne z 1862 r. przy ul. Racibowskiej.

Lubomia

Zespół dawnego folwarku „Paprotnik” z przełomu XIX i XX wieku przy ul. Granicznej /Wiejskiej z dawną rządcówką, budynkami mieszkalnymi i gospodarczymi użytkowanym jako obiekt handlowy.

2) Obiekty przemysłowe

Buków

Cegielnia przy ul. Krzyżanowickiej 1

Lubomia

Dawna fabryka cygar przy ul. Korfantego 37

3) Obiekty użyteczności publicznej

Lubomia

- a) Dawna szkoła przy ul. Mickiewicza 123, obecnie obiekt mieszkalny,
- b) Dawna szkoła przy ul. Korfantego 69 obecnie użytkowana przez instytucje samorządowe,
- c) Kino przy ul. Mickiewicza 67.

Syrynia

- a) Szkoła z lat 1948-51 przy ul. Powstańców Śląskich 26,
 - b) Budynek dawnej siedziby Urzędu Gminy przy ulicy Wałowej 14,
 - c) Leśniczówka „Światłowiec” z 1881 r. przy ulicy Musioła 6 ze starą studnią z 1876 r.
- 4) Budynki mieszkalne

Buków

Budynki przy ul. Głównej : 6, 7, 10, 14, 18, 26, 32, 42, 46,

Budynki przy ul. Odrzańskiej : 1, 4, 9, 14, 16,

Budynki przy ul. Owocowej: 3, 5,

Budynki przy ul. Strażackiej : 2, 3, 6, 10,

Budynki przy ul. Zabytkowej: 6, 8, 10, 12.

Grabówka

Budynki przy ul. Bordinowskiej: 6, 7, 11, 14, 22.

Lubomia

Budynki przy ul. Akacyjowej: 11, 14, 22, 24,

Budynki przy ul. Asnyka: 1, 3, 5, 7, 9, 13, 35,

Budynki przy ul. M. Curie – Skłodowskiej: 2,4,10,

Budynki przy ul. Fornalskiej: 3, 7, 9, 15, 17,

Budynki przy ul. Granicznej: 18, 22, 28, 32, 34, 36, 38, 42, 44, 50, 58, 60, 62, 64, 66, 68,

Budynki przy ul. Korfantego: 2, 4, 6, 10, 13, 15, 16, 18, 20, 25, 27, 29, 31, 33, 35, 41, 47, 57, 58, 60, 64, 65, 66,

Budynki przy ul. Mickiewicza: 2, 5, 12, 15, 27, 28, 29, 30, 38, 39, 45, 51, 53, 74, 83, 85, 91, 97, 99, 103, 104, 105, 115, 117, 118, 127, 130, 134, 140, 145, 148, 150, 153, 156, 159, 167, 168, 172, 173,

Budynki przy ul. Sportowej 8 (d. Młyńska): 1, 2, 4, 10, 12,

Budynki przy ul. św. Jana Nepomucena 2, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 15, 17, 18, 19, 25, 28, 31, 34, 36, 42, 44, 51, 64,

Budynki przy ul. Pochyłej 10, 12, 14,

Budynki przy ul. Pogrzebieńskiej: 1, 4, 6, 8, 10, 15,

Budynki przy ul. Polnej: 1, 6, 9, 11, 13, 22, 57, 61, 63, 75, 94,

Budynki przy ul. Potockiej: 2, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 17, 18, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 35, 37, 39, 41, 45, 47, 49,

Budynki przy ul. Tartakowej: 1, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 17, 19, 25, 26, 29, 42, 48, 52, 53, 54, 61, 71, 72, 73, 75, 81, 85,

Stodoła przy ul. Polnej 75.

Syrynia

Budynki przy ul. Dabrowy 15, ul. Dolnej 2, Krótkiej 1, Nowej 1,

Budynki przy ul. Bukowskiej: 9, 19, 21, 40, 41, 53, 64, 74, 84, 104,

Budynki przy ul. Potokowej: 8, 9,

Budynki przy ul. Powstańców Śląskich: 1, 3, 5, 7, 9, 16, 21, 28, 31, 33, 45, 51, 53, 58, 84,

Budynki przy ul. 3 Maja: 1, 2, 3, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 20, 21, 24, 26, 29, 31, 36, 41, 47, 49, 50, 52, 53, 54, 58, 79, 79, 82, 83, 84, 92,

Budynki przy ul. Wolności: 4, 13, 17, 19, 38, 39, 43, 44,

Budynki przy ul. Wodzistawskiej: 6, 8, 12, 17, 24, 26, 28, 31,

Budynki przy ul. Wałowej: 16, 17, 19, 25, 36,

Budynki przy ul. Młyńskiej: 5, 20, 21, 28,

Stodoła przy ul. Wolności 44.

5) Parki i cmentarze

Grabówka

Park dworski ze starodrzewiem przy ul. Bordinowskiej.

Lubomia

- Cmentarz przy kościele parafialnym przy ul. Korfantego,
- Stary cmentarz przy ul. Korfantego,
- Cmentarz komunalny przy ul. Pogrzebieńskiej,
- Cmentarz żołnierzy radzieckich przy ul. Pogrzebieńskiej,

Syrynia

- Cmentarz parafialny przy ul. Powstańców Śląskich,
- Stary Cmentarz przy ul. 3 Maja ..

3. Strefy ochrony konserwatorskiej

Tradycja strefowej ochrony konserwatorskiej doprowadziła do wyodrębnienia następujących stref:

- 1) Strefa ochrony konserwatorskiej „A” to strefa rekonstrukcji historycznego układu urbanistycznego oraz ochrony obiektów zabytkowych .

Strefa obejmuje następujące założenia:

- założenie dworsko-parkowe i zespół zabudowań folwarcznych „Grabówka” .

Z pierwotnego założenia pozostał jedynie spichlerz dworski z XVIII w. , oraz park z relikdami starodrzewia a w zespole folwarcznym budynki gospodarczo – inwentarskie z 1862 r.

- teren kościoła parafialnego p.w. św. Marii Magdaleny z 1887 r. wraz z cmentarzem , w Lubomi przy ul. Korfantego.

2) strefa ochrony konserwatorskiej „B” to strefa ochrony zachowanych obiektów i zespołów zabytkowych .

Strefą objęto następujące obiekty i założenia:

- teren kościoła parafialnego p.w. św. Antoniego Padewskiego w Syryni przy ul. Powstańców Śląskich wraz z plebanią ,
 - teren dawnego gospodarstwa rybackiego „Wielikąt”, które tworzą budynki mieszkalne z 1916 r. , budynek dawnej rządcówki i budynek gospodarczo – magazynowy
- Do zespołu dworsko –folwarcznego w Grabówce prowadzi aleja starodrzewu.
- teren dawnego folwarku „Paprotnik” w Lubomi, z zachowaną dawną rządcówką, domami mieszkalnymi oraz budynkami gospodarczymi,
 - historyczny układ ruralistyczny wsi Lubomia w typie ulicówki z zachowaną tradycyjną zabudową siedliskową z przełomu XIX i XX wieku,
 - historyczny układ ruralistyczny wsi Syrynia w formie owalnicowej z zachowaną tradycyjną zabudową siedliskową z przełomu XIX i XX wieku,
 - historyczny układ ruralistyczny wsi Buków w formie wielodrogi z zachowaną tradycyjną zabudową siedliskową z przełomu XIX i XX wieku,
 - historyczny układ ruralistyczny wsi Grabówka w formie ulicówki z zachowaną tradycyjną zabudową siedliskową z przełomu XIX i XX wieku.

3) strefa ochrony krajobrazu „K” to strefa ochrony krajobrazu kulturowego

Strefą objęto następujące obiekty i założenia:

- stary cmentarz w Lubomi przy ul. Korfantego, w granicach ogrodzenia,
- stary cmentarz w Syryni przy ul. 3 Maja w granicach ogrodzenia,
- nowy cmentarz w Lubomi wraz z cmentarzem żołnierzy radzieckich przy ul. Pogrzebieńskiej w granicach ogrodzenia,
- nowy cmentarz w Syryni przy ul. Powstańców Śląskich w granicach ogrodzenia.

4) strefa ochrony ekspozycji „E” to strefa ochrony widoków, panoram i historycznej sylwety zabudowy.

Strefą objęto:

- otoczenie założenia dworsko-folwarcznego w Grabówce,
- panoramy z kopca granicznego wsi Lubomia, Syrynia i Grabówka,
- kompozycyjne powiązania widokowe pomiędzy założeniami w Grabówce, wsią Lubomia i zespołem folwarcznym „Wielikąt” ,
- ciąg widokowy z ulicy Bukowskiej na zabudowę wsi Syrynia oraz panoramę wsi z ulicy Dąbrowy,

5) strefa ochrony archeologicznej „W” – to strefa ochrony nieruchomości zabytków archeologicznych.

Strefą objęto następujące stanowiska archeologiczne:

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBOMIA
Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

- wczesnośredniowieczne grodzisko Gołęzyców w lesie Lubomskim w oddziale leśnym nr 224 obrębu Rybnik – nr w rejestrze 705/65 z dnia 5.11.1965 r.

Badania wykopaliskowe w 1933 – 38 r. prowadził R. Jakimowicz, w 1966 – 70 J. Szydłowski. Kartę ewidencji stanowiska o nr 50 w obszarze 103-41 w 2000 r. sporządził B. Kulpa i M. Furmanek

- wczesnośredniowieczna osada obronna zw. Zamek Kotowiec w oddziale leśnym nr 213 obrębu Rybnik – nr w rejestrze 706/65 z dn. 8.11.1965 r.

6) strefa obserwacji archeologicznej „OW” - to strefa ochrony mogących występować zabytków archeologicznych ruchomych i nieruchomości.

Strefę objęto:

- stary cmentarz w Lubomi przy ul. Korfantego,
- stary cmentarz w Syryni przy ul. 3 Maja,
- stanowiska archeologiczne w Lubomi i Syryni przedstawione w tabelach i na rysunku studium.

Obszar nr AZP:103-41

Miejscowość (Sołectwo)	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na obszarze	Rodzaj stanowiska	Chronologia Kultura
Grabówka	1	62	kopiec śląd osadnictwa	nieokreślone późne średniowiecze
Grabówka	2	63	punkt osadnictwa grób	Mezolit okres nowożytny
Grabówka	3	30	śląd osadnictwa	okres nowożytny
Grabówka	4	32	śląd osadnictwa	okres nowożytny
Grabówka	5	33	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	późne średniowiecze okres nowożytny
Grabówka	6	42	śląd osadnictwa punkt osadnictwa	epoka kamienna okres nowożytny
Grabówka	7	43	punkt osadnictwa	okres nowożytny
Grabówka	8	44	śląd osadnictwa punkt osadnictwa	epoka kamienna okres nowożytny
Grabówka	9	45	śląd osadnictwa	okres nowożytny
Grabówka	10	64	osada	kultura przeworska późny okres wpływów rzymskich
Grabówka	11	65	osada	kultura przeworska późny okres wpływów rzymskich
Lubomia	1	50	punkt osadnictwa grodzisko	kultura przeworska późny okres wpływów rzymskich wczesne średniowiecze VII w.
Lubomia	13	31	śląd osadnictwa punkt osadnictwa	późne średniowiecze XV w. okres nowożytny

STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBOMIA
Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

Miejscowość (Sołectwo)	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na obszarze	Rodzaj stanowiska	Chronologia Kultura
Lubomia	14	34	śląd osadnictwa ślad osadnictwa punkt osadnictwa punkt osadnictwa	epoka kamienna pradziejże późne średniowiecze okres nowożytny
Lubomia	15	35	śląd osadnictwa ? ślad osadnictwa ślad osadnictwa punkt osadnictwa	paleolit ? wczesne średniowiecze późne średniowiecze okres nowożytny
Lubomia	16	36	śląd osadnictwa ślad osadnictwa	epoka kamienna okres nowożytny
Lubomia	17	37	śląd osadnictwa ślad osadnictwa	epoka kamienna okres nowożytny
Lubomia	18	38	śląd osadnictwa	kultura przeworska późny okres wpływów rzymskich
Lubomia	19	39	śląd osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa punkt osadniczy	epoka kamienna kultura łużycka? średniowiecze okres nowożytny
Lubomia	20	40	śląd osadnictwa ślad osadnictwa	późne średniowiecze okres nowożytny
Lubomia	21	51	9	kultura łużycka
Lubomia	22	52	śląd osadnictwa	epoka brązu/ wczesna epoka żelaza neolit
Lubomia	23	53	śląd osadnictwa	neolit
Syrynia	1	54	osada osada osada osada osada	kultura pucharów lejkowatych środkowy neolit kultura amfor kulistych, późny neolit kultura mierzarowicka, wczesna epoka brązu wczesne średniowiecze VII w.
Syrynia	2	55	śląd osadnictwa	epoka kamienna
Syrynia	3	56	punkt osadniczy	wczesne średniowiecze
Syrynia	4	57	punkt osadnictwa	późne średniowiecze
Syrynia	5	58	punkt osadnictwa	epoka kamienna
Syrynia	6	1	śląd osadnictwa śląd osadnictwa punkt osadnictwa	epoka kamienna późne średniowiecze okres nowożytny

STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBOMIA
Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

Miejscowość (Sołectwo)	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na obszarze	Rodzaj stanowiska	Chronologia Kultura
Syrynia	7	2	punkt osadnictwa	okres nowożytny
Syrynia	8	3	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	epoka kamienna późne średniowiecze okres nowożytny
Syrynia	9	4	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze okres nowożytny
Syrynia	10	5	śląd osadnictwa punkt osadnictwa	epoka kamienna okres nowożytny
Syrynia	11	6	śląd osadnictwa punkt osadnictwa	późne średniowiecze okres nowożytny
Syrynia	12	7	śląd osadnictwa śląd osadnictwa punkt osadnictwa	epoka kamienna późne średniowiecze okres nowożytny
Syrynia	13	8	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	epoka kamienna okres nowożytny
Syrynia	14	9	śląd osadnictwa	epoka kamienna
Syrynia	15	10	śląd osadnictwa	okres nowożytny
Syrynia	16	11	śląd osadnictwa punkt osadnictwa	późne średniowiecze okres nowożytny
Syrynia	17	12	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	epoka kamienna okres nowożytny
Syrynia	18	13	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	późne średniowiecze okres nowożytny
Syrynia	19	14	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	epoka kamienna późne średniowiecze okres nowożytny
Syrynia	20	15	śląd osadnictwa punkt osadnictwa	późne średniowiecze okres nowożytny
Syrynia	21	16	punkt osadnictwa	okres nowożytny
Syrynia	22	17	śląd osadnictwa	okres nowożytny
Syrynia	23	18	punkt osadnictwa	okres nowożytny
Syrynia	24	19	śląd osadnictwa punkt osadnictwa	wczesne średniowiecze okres nowożytny
Syrynia	25	20	śląd osadnictwa	okres nowożytny

STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBOMIA
Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

Miejscowość (Sołectwo)	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na obszarze	Rodzaj stanowiska	Chronologia Kultura
Syrynia	26	21	punkt osadnictwa	okres nowożytny
Syrynia	27	22	śląd osadnictwa	epoka kamienna
Syrynia	28	23	śląd osadnictwa punkt osadnictwa	późne średniowiecze okres nowożytny
Syrynia	29	24	osada	kultura łużycka, epoka brązu
Syrynia	30	25	śląd osadnictwa punkt osadnictwa	epoka kamienna okres nowożytny
Syrynia	31	26	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	mezolit ? okres nowożytny
Syrynia	32	27	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	epoka kamienna późne średniowiecze okres nowożytny
Syrynia	33	28	punkt osadnictwa	okres nowożytny
Syrynia	34	29	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	epoka kamienna okres nowożytny
Syrynia	35	46	punkt osadnictwa	okres nowożytny
Syrynia	36	47	punkt osadnictwa	okres nowożytny
Syrynia	37	48	punkt osadnictwa	okres nowożytny
Syrynia	38	49	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	kultura przeworska późny okres wpływów rzymskich kultura przeworska, okres wpływów rzymskich
Syrynia	39	59	punkt osadnictwa	epoka kamienna
Syrynia	40	60	osada	kultura przeworska, późny okres wpływów rzymskich
Syrynia	41	61	osada	kultura przeworska okres wpływów rzymskich
Syrynia	42	66	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	Pradzieje późne średniowiecze
Syrynia	43	79	śląd osadnictwa	epoka kamienna

STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBOMIA
Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

Obszar nr AZP: 100-41

Miejscowość (Sołectwo)	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na obszarze	Rodzaj stanowiska	Chronologia/Kultura
Lubomia	6	59	nieokreślone ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze ? X-XIII w. średniowiecze
Lubomia	7	60	ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze X-XIII w.
Lubomia	8	61	ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze ? X-XIII w. ?
Lubomia	2	62	ślad osadnictwa	pradzieje
Lubomia	4	63	ślad osadnictwa	pradzieje
Lubomia	3	64	ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze X-XIII w.
Lubomia	5	65	ślad osadnictwa	pradzieje
Lubomia	9	66	ślad osadnictwa	epoka kamienna
Lubomia	11	67	nieokreślone	kultura łużycka, halsztat
Lubomia	10	68	ślad osadnictwa	pradzieje
Lubomia	12	69	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	Pradzieje wczesne średniowiecze X-XIII w. ?
Buków	1	137	ślad osadnictwa	kultura przeworska? okres rzymski ?

VI. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Zgodnie z danymi GUS, na dzień 31.XII.2009 stałe zameldowanie w gminie Lubomia posiadało 8006 osób. Poczynając od roku 2002 liczba osób zameldowanych na pobyt stały w gminie utrzymuje się mniej więcej na stałym poziomie. Gęstość zaludnienia jest niższa od średniej wojewódzkiej (376 osób/km²) i wynosi 192 osób/km². Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 19%, ludność w wieku produkcyjnym 65%, a ludność w wieku poprodukcyjnym 16,1% ogółu mieszkańców. Wskaźniki te są w niektórych przypadkach zbliżone do wskaźników gmin ościennych i nieco lepsze od średniej dla województwa, szczególnie jeśli chodzi o ludność w wieku poprodukcyjnym.

Tabela nr 5. Podstawowe dane demograficzne gminy na tle gmin ościennych i województwa.

		Lubomia	Gorzyce	Krzyżanowice	Województwo
powierzchnia	km ²	42	64	70	12.333
liczba ludności	osoba	8.006	20.132	11.437	4.640.725
ludność na 1km ²	osoba	192	312	164	376
kobiety na 100 mężczyzn	osoba	106	103	109	107
udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem					
w wieku przedprodukcyjnym	%	19	19,7	17,1	17,4
w wieku produkcyjnym	%	65	63,7	65,4	65,4
w wieku poprodukcyjnym	%	16,1	16,5	17,5	17,2

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

Zgodnie z danymi Narodowego Spisu Powszechnego Gospodarstw Domowych z 2002 roku w gminie Lubomia funkcjonowało 2.746 gospodarstw domowych, wśród których najwięcej było gospodarstw jednorodzinnych składających się z czterech i więcej osób (31,3%) oraz gospodarstw trzyosobowych (21,8%). Główne źródło utrzymania stanowiła działalność pozarolnicza. Stricte z rolnictwa utrzymywało się tylko 0,3% ogółu gospodarstw domowych, a dochody z tytułu emerytury czy renty stanowiły podstawowe źródło utrzymania dla 39,8% gospodarstw domowych.

Zasób mieszkaniowy gminy stanowiło 2.301 mieszkań, spośród których 97,5% należało do osób fizycznych (stanowiło własność osób fizycznych). W ogólnym zasobie mieszkaniowym najczęściej występują mieszkania o powierzchni przekraczającej 120m² (24,2%) oraz o powierzchni 60 – 79 m² (21,7%). Najwięcej mieszkań znajduje się w budynkach wybudowanych w latach 1945 – 1970 (36,7%), stosunkowo niewiele mieszkań znajduje się w budynkach wybudowanych przed 1918 rokiem (7,2%). W ogólnym zasobie dominują mieszkania duże, które składają się w przeważającej części z pięciu lub więcej izb (51,7%) lub czterech izb (29,2%).

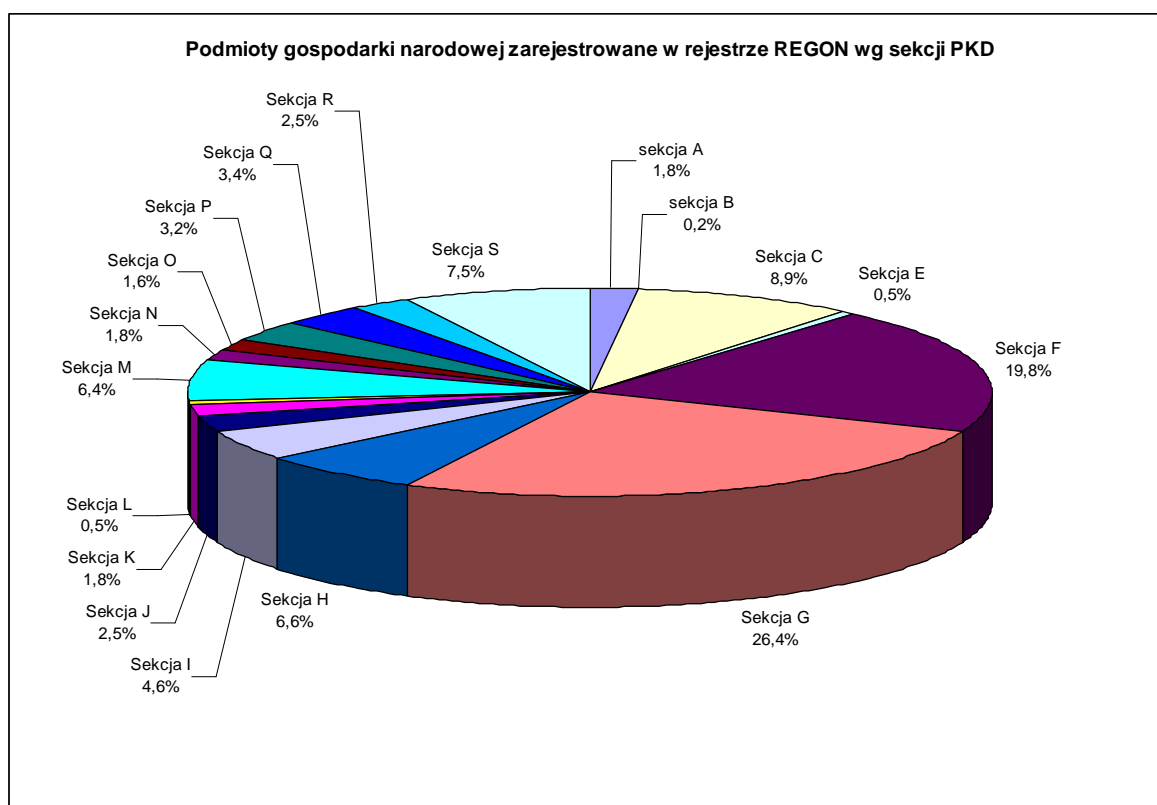
Bazę edukacyjną gminy stanowią dwa zespoły szkół ogólnokształcących, które tworzą szkoła podstawowa i gimnazjum. Szkoły te znajdują się w sołectwach Syrynia i Lubomia. Łącznie z oferty edukacyjnej gminy korzystało 730 dzieci (stan na 31.12.2008, dane GUS). Uzupelnienie oferty edukacyjnej gminy, w szczególności z zakresu szkolnictwa ponadgimnazjalnego, stanowią placówki w gminach ościennych, w tym szczególnie w Wodzisławiu Śląskim i Raciborzu. Gmina posiada również na swoim terenie trzy przedszkola, do których uczęszczało 211 dzieci (stan na 31.12.2008, dane GUS).

Realizację potrzeb z zakresu podstawowej opieki medycznej zapewniają dwa ośrodki zdrowia (w Syryni i Lubomi) i prywatne praktyki lekarskie. Uzupelnienie tej oferty stanowią dwie apteki funkcjonujące na terenie gminy (również w Syryni i Lubomi).

Rejon gminy obsługuje pogotowie ratunkowe w Wodzisławiu Śląskim, a specjalistyczne usługi medyczne zapewniają szpitale w Wodzisławiu Śląskim, Raciborzu i Rybniku.

Począwszy od roku 2006 ogólna liczba osób pracujących w gminie zwiększa się systematycznie, by w 2008 roku osiągnąć liczbę 845 osób. Sytuacja na gminnym rynku pracy również ulega systematycznej poprawie. Liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne na przestrzeni ostatnich kilku lat systematycznie spadała. Pod koniec roku 2003 było takich osób 364 podczas, gdy na koniec roku 2009 ich liczba spadła do 215. Wśród osób zarejestrowanych jako bezrobotne nieco przeważają kobiety, które stanowiły 51,2% ogółu osób bezrobotnych. Wskaźnik bezrobocia liczony jako udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił na koniec 2009 roku 4,1 %, wobec 3,1% na koniec roku 2008 i 4,4% na koniec roku 2007.

Na koniec roku 2009 w systemie REGON zarejestrowanych było 439 podmiotów gospodarczych. W sektorze publicznym działalność prowadziło 17 przedsiębiorstw, reszta (422 przedsiębiorstwa) prowadziła działalność w sektorze prywatnym, który stanowi 96,1% ogółu przedsiębiorstw zarejestrowanych w systemie REGON.

Powyższy wykres przedstawia przedsiębiorstwa zarejestrowane w systemie REGON z podziałem na sekcje PKD (Polska Klasyfikacja Działalności). Na wykresie tym zostały ujęte tylko te sekcje PKD, w których jest prowadzona działalność gospodarcza na terenie gminy (jest zarejestrowana firma). Przedsiębiorstwa działające na terenie gminy prowadzą więc działalność w następujących działach gospodarki:

- sekcja A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo,
- sekcja B - górnictwo i wydobywanie,
- sekcja C - przetwórstwo przemysłowe,
- sekcja E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją,
- sekcja F - budownictwo,
- sekcja G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle,
- sekcja H - transport i gospodarka magazynowa,
- sekcja I - działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi,
- sekcja J - informacja i komunikacja,
- sekcja K - działalność finansowa i ubezpieczeniowa,
- sekcja L - działalność związana z obsługą rynku nieruchomości,
- sekcja M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna,
- sekcja N - działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca,
- sekcja O - administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne,
- sekcja P - edukacja,
- sekcja Q - opieka zdrowotna i pomoc społeczna,
- sekcja R - działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją,
- sekcja S - pozostała działalność usługowa.

VII. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Bogata sieć hydrograficzna gminy powoduje, iż jej znaczna część, położona w dolinach największych cieków, narażona jest na wystąpienie zagrożeń powodziowych. Największe potencjalne zagrożenie powodzią dotyczy największego z przepływających przez gminę cieków – czyli rzeki Odry. Pomimo tego, iż Odra jest częściowo wyregulowana, jak również obwałowana, jej wylewające wody stanowią zagrożenie dla sołectw Nieboczowy, Ligota Tworkowska i Buków. Trwająca budowa zbiornika przeciwpowodziowego „Racibórz Dolny” oraz już wykonany polder „Buków” spowodowały (spowodują) zmianę warunków powodziowych na obszarze gminy. Po oddaniu do użytkowania zbiornika „Racibórz Dolny” zagrożenie powodzią nie będzie już obejmowało terenów zurbanizowanych w gminie.

Zgodnie z rejestrem osuwisk prowadzonym przez Starostę Wodzisławskiego na terenie gminy nie występują obszary narażone na powstanie ruchów masowych ziemi, w związku z czym nie występują zagrożenia dla mienia ludności związane z masowymi ruchami ziemi.

VIII. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

1. Potrzeby gminy

Kierunki rozwoju gminy i związane z tym potrzeby rozwojowe zostały sformułowane w Planie rozwoju lokalnego gminy Lubomia na lata 2008 – 2010. Wytyczone w tym opracowaniu strategiczne kierunki rozwoju zawierają się w ramach następujących obszarów:

- infrastruktura komunikacyjna – wysoka dostępność komunikacyjna całej gminy,
- oświata i wychowanie – nowoczesna baza oświatowo – wychowawcza odpowiadająca współczesnym wyzwaniom edukacyjnym,
- infrastruktura ochrony środowiska – wysoka jakość środowiska naturalnego,
- gospodarka i rynek pracy – rozwinięta gospodarka oraz elastyczny rynek pracy,
- sfera społeczna i bezpieczeństwo – gmina przyjazna, gmina bezpieczna.

Wytyczone cele i kierunki rozwoju znalazły swoje odzwierciedlenie w pozostałych dokumentach dotyczących polityki rozwojowej gminy. Ich kontynuację i uszczegółowienie odnaleźć można między innymi w zapisach planów odnowy miejscowości Lubomia i Syrynia, w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wieloletnim programie inwestycyjnym. Wyznaczone zatem zostały tereny pod inwestycje przemysłowe, usługowe i rozwój budownictwa mieszkaniowego. Równocześnie prowadzona jest modernizacja infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. W przestrzennej wizji rozwoju gminy należy również uwzględnić możliwości i ograniczenia jakie stwarza lokalizacja na jej obszarze zbiornika przeciwpowodziowego „Racibórz Dolny”.

2. Potrzeby mieszkańców

Mieszkańcy zgłosili 77 wniosków dotyczących prowadzonych prac związanych z opracowaniem studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Zdecydowana większość tych wniosków dotyczyła przekształcenia terenów rolnych lub leśnych na tereny z prawem zabudowy. Tak znaczna presja mieszkańców na tworzenie nowych terenów budowlanych, pomimo znacznej ilości terenów mieszkaniowych dotychczas niezagospodarowanych, wynika najczęściej z ich oczekiwań związanych ze sprzedażą działek budowlanych mieszkańcom okolicznych miast.

3. Możliwości rozwoju gminy

Gmina dostrzega możliwość swojego rozwoju na kilku płaszczyznach, w wydzielonych obszarach strategicznych:

- a. wysoka dostępność komunikacyjna całej gminy:
 - rozbudowa oraz modernizacja sieci dróg gminnych,
 - ułatwienie transportu na drogach nieskaterygowanych,
 - dobre powiązania drogowe gminy z otoczeniem,
 - rozwinięta infrastruktura społeczeństwa informacyjnego,
 - pełny dostęp do sieci telefonii stacjonarnej oraz bezprzewodowej,
 - powszechny dostęp do sieci transmisji danych,
 - informatyzacja instytucji świadczących usługi publiczne,
- b. nowoczesna baza oświatowo – wychowawcza odpowiadająca współczesnym wyzwaniom edukacyjnym:
 - racjonalizacja sieci placówek oświaty i wychowania,
 - inwestycje w bazę dydaktyczną oraz zaplecze szkół podstawowych i gimnazjalnych,
 - rozwój nowoczesnej oferty dydaktycznej w tym zajęć pozaszkolnych,
 - programy stypendialne,
 - wsparcie kształcenia nauczycieli,
- c. wysoka jakość środowiska naturalnego na terenie gminy:
 - zapewnienie dostaw wody o wysokiej jakości,
 - budowa systemu kanalizacji sanitarnej,
 - budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
 - kompleksowy system gospodarki odpadami,
 - edukacja ekologiczna społeczności lokalnej,
- d. rozwinięta gospodarka oraz elastyczny rynek pracy:
 - zwiększanie potencjału oraz dochodowości produkcji rolnej,
 - rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego,
 - budowanie lokalnej marki oraz wzmacnianie więzi kooperacyjnych,
 - doskonalenie umiejętności zawodowych pracujących w rolnictwie oraz przekwalifikowania,
 - rozwinięta drobna wytwórczość,
 - silny sektor usług,
 - aktywna polityka przestrzenna oraz gospodarka gruntami,
 - promocja gminy,
- e. gmina przyjazna, gmina bezpieczna:
 - rozwinięta sfera społeczna,
 - sprawne struktury instytucjonalne,
 - bezpieczeństwo przeciwpowodziowe.

Systematyczna realizacja wyżej wymienionych priorytetów strategicznych sprawi, że wzrośnie jakość życia mieszkańców, jak również szeroko pojęta atrakcyjność gminy jako miejsca zamieszkania dla mieszkańców miast ościennych.

IX. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH ORAZ OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

1. Ochrona zasobów przyrodniczych

W myśl ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku utworzono na obszarze gminy następujące formy ochrony przyrody ożywionej i nieożywionej:

- Obszar Natura 2000 „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski” ustanowiony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. 2008 nr 198 poz. 1226).
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Wielikąt”. Formalnie zespół przyrodniczo-krajobrazowy powołany został do życia na podstawie Rozporządzenia nr 131/93 Wojewody Katowickiego z 8 lipca 1993. Następnie rozporządzenie to zostało zmienione Rozporządzeniem nr 29/2001 Wojewody Śląskiego z 5 listopada 2001 r. oraz Rozporządzeniem nr 5/2002 Wojewody Śląskiego z dnia 19 lutego 2002 r. Obecnie podstawą prawną istnienia zespołu jest Rozporządzenie Wojewody Śląskiego nr 75/08 z dnia 12 listopada 2008 r.
- dwa pomniki przyrody:
 - Lipa drobnolistna przy ul. Asnyka 6 nr rej. 122,
 - Głaz narzutowy przy ul. Powstańców Śląskich nr rej. 125.

Obszar Natura 2000

Na terenie gminy znajduje się Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski” kod PLB 240004. Obszar obejmuje fragment doliny Odry na południe od Raciborza z kompleksem stawowym "Wielikąt" (po prawej stronie Odry) wraz z terenem lasu grądowego "Ligota Tworkowska" (po lewej stronie Odry). Kompleks składa się z dziewięciu większych (17-41 ha) i kilkunastu małych stawów. Na większości stawów występują szuwały w postaci wąskich, przybrzeżnych pasów, a tylko na niektórych mniejszych stawach tworzą one rozległe łany. Część ogroblowania porastają stare drzewa liściaste. Las Tworkowski jest miejscem gniazdowania bielika, a miejscem żerowania są stawy. Spośród ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG występują tu: bąk *Botaurus stellaris*, baczek *Ixobrychus minutus*, czapla biała *Egretta alba* (*Ardea alba*), bocian czarny *Ciconia nigra*, bocian biały *Ciconia ciconia*, łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus*, podgorzałka *Aythya nyroca*, bielik *Haliaeetus albicilla*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, kropiatka Porzana porzana, kureczka zielonka *Porzana parva*, siewka złota *Pluvialis apricaria*, batalion *Philomachus pugnax*, mewa mała *Larus minutus*, rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*, zimorodek *Alcedo atthis*, dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, dzięcioł duży *Dendrocopos medius*, podróżniczek *Luscinia svecica*, muchotłówka białoszyja *Ficedula albicollis*, dzieźba gąsiorek *Lanius colluri*. Regularnie występujące ptaki migrujące nie wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady, hełmiaćka *Netta rufina*, rycyk *Limosa limosa*.

Obszar ten został ustanowiony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. 2008 nr 198 poz. 1226).

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy

Na terenie gminy znajduje się utworzony w 1993 r. zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Wielikąt”. Formalnie zespół przyrodniczo-krajobrazowy powołany został do życia na podstawie Rozporządzenia nr 131/93 Wojewody Katowickiego z 8 lipca 1993. Następnie rozporządzenie to zostało zmienione Rozporządzeniem nr 29/2001 Wojewody Śląskiego z 5 listopada 2001 r. oraz Rozporządzeniem nr 5/2002 Wojewody Śląskiego z dnia 19 lutego 2002 r. Obecnie podstawą prawną istnienia zespołu jest Rozporządzenie Wojewody Śląskiego nr 75/08 z dnia 12 listopada 2008 r. Tereny zespołu przyrodniczo-krajobrazowego i obszaru Natura 2000 w ich części wschodniej pokrywają się.

Obszar Natura 2000 chroni dodatkowo znajdujący się w zachodniej części Las Tworkowski. Celem utworzenia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego była, podobnie jak w przypadku obszaru Natura 2000, ochrona siedliska bytowania rzadkich ptaków, ale także zachowanie ze względów ekologicznych, naukowych, kulturowych, dydaktycznych, estetycznych i krajobrazowych kompleksu stawów rybnych.

Na terenie gminy brak jest innych form ochrony przyrody. W literaturze przedmiotu nie napotkano również na propozycje ustanowienia nowych form ochrony przyrody.

2. Zagrożenia geologiczne

Zgodnie z rejestrem osuwisk prowadzonym przez Starostę Wodzisławskiego na terenie gminy nie występują obszary narażone na powstanie ruchów masowych ziemi.

X. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH I TERENÓW GÓRNICZYCH

1. Złóża kopalin

Na terenie gminy występują udokumentowane złoża surowców mineralnych. Gmina posiada w swoich granicach złoża kruszyw naturalnych i węgla kamiennego. Potencjalnie największe znaczenie spośród wymienionych wyżej surowców posiada węgiel kamienny, jego złoża występują pod wschodnią częścią gminy, jednakże jego eksploatacja obecnie nie jest prowadzona. Obecnie największe znaczenie mają złoża kruszyw naturalnych wydobywane w dolinie Odry. Intensywna eksploatacja tych złóż jest związana z budową zbiorników przeciwpowodziowych na Odrze – Polder Buków i zbiornik Racibórz. Obecnie w lawinowym tempie rośnie ilość udokumentowanych złóż, szczególnie na terenie pozostającym poza terenem niniejszej zmiany studium. W poniższym zestawieniu zebrano istotne informacje dotyczące udokumentowanych złóż występujących na terenie gminy. Należy zwrócić uwagę na fakt, że złożo Racibórz zbiornik górny pełni funkcję złoża pierwotnego, które zostało udokumentowane w przeszłości. Dokumentacja kolejnych złóż w granicach złoża Racibórz zbiornik górny polega na „wykrojeniu” z niego kolejnego złoża. Ilość kopaliny w złożu Racibórz zbiornik górny podlega wtedy zbilansowaniu.

Tabela nr 6. Udokumentowane złoża na analizowanym sołectw Lubomia, Syrynia i Buków

ID Midas	Złożo/ Powierzchnia [ha]/Zasoby geologiczne bilansowe	Obszar Górniczy/ Teren górniczy/ Powierzchnia [ha]	Kopalina	Stan zagospodarowania
303	Anna pole pld / 3827,6 ha/		Węgiel kamienny i metan pokładów węgla	Złożo rozpoznane szczegółowo
376	Anna/ 8215,5 ha/	O.G. i TG Pszów	Węgiel kamienny	Złożo zagospodarowane Koncesja: 39/93 Data wydania: 1993-09-15 Termin ważności: 2013-09-30 Użytkownik: KWK "Rydułtowy-Anna" Kompania Węglowa S.A.
4389	Racibórz zbiornik górny / 379,97ha/ 26189 tys. Ton		Kruszywa naturalne	Złożo rozpoznane szczegółowo
4413	Buków IV/ 7,62 ha/ 8708 tys. ton		Kruszywa naturalne	Złoża rozpoznane szczegółowo
6680	Buków A/ 8,35 ha/ złożo wyeksploatowane		Kruszywa naturalne	Eksploatacja złoża zaniechana

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBOMIA
Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

9520	Buków C/ 34,32 ha/ 3063 tys. ton	Buków C	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane Koncesja: ŚR-V-7412/K2/7/04 Data wydania: 2004-09-17 Termin ważności: 2026-12-31 Użytkownik: Ceramot Motyka- Pawlica sj
12080	Bieniek I / 2,35 ha/ 668 tys. ton	Bieniek I	Kruszywa naturalne	Złoże zagospodarowane Koncesja: WOŚ 7513-1/07 Data wydania: 2007-05-22 Termin ważności: 2010-06-10 Użytkownik: firma H.U.T. A. Bieniek
14010	Buków D/ 94416 ton	Buków D	Kruszywa naturalne	Koncesja została udzielona, na chwilę obecną brak jest innych informacji

2. Tereny górnicze

W myśl ustawy *Prawo geologiczne i górnicze* z dnia 4 lutego 1994 roku na obszarze objętym zmianą planu zostało wyznaczonych sześć terenów górniczych: TG Pszów, TG Lubomia III, Buków C, Bieniek I, Buków D. W przypadku terenu górniczego Pszów, wyznaczonego dla kopalni „Anna-Rydułtowy” eksploatacja nie jest prowadzona na terenie gminy Lubomia. Szkody górnicze w tym terenie górniczym występują głównie w sąsiednich gminach Rydułtowy i Pszów. Pozostałe tereny górnicze obejmują złoża kruszyw naturalnych. Zasięg uciążliwości nie wykracza poza tereny objęte eksploatacją. Tereny te obejmują głównie obszar polderu przeciwpowodziowego „Buków”.

XI. UWARUKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ ORAZ STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI

1. Zaopatrzenie w wodę

Istniejący system zaopatrzenia mieszkańców w wodę polega na przesyłaniu wody siecią rozdzielczą zaopatrywaną z ujęć położonych na obszarze gminy. Uzupełniająco woda czerpana jest ze studni przydomowych. Przyjmuje się, że zasilanie sieci zostanie przejęte przez połączenie układu z siecią miasta Racibórz rurą o średnicy ϕ 225 kończącym się na istniejących zbiornikach wody. Na trasie wodociągu zasilającego zlokalizowana będzie automatyczna pompownia wody. Rozbudowy sieci wymagają nowe tereny przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe i usługi. Należy również dążyć do budowy sieci pierścieniowej.

Uzupełniający indywidualny pobór wody ze studni – może nastąpić po sprawdzeniu jakości wody pod względem sanitarnym. Jako awaryjne należy utrzymać możliwość rozwiązania sieci z układem wodociągów w dzielnicy Zawada miasta Wodzisławia Śl.

2. Odprowadzanie ścieków

W planowaniu odprowadzania ścieków z obszaru gminy należy rozważyć zróżnicowane rozwiązania.

W związku z planowaną realizacją oczyszczalni dla zespołu mieszkaniowego „Nowe Nieboczowy” można przyjąć, że całość ścieków z sołectwa Syrynia będzie odprowadzana na tą oczyszczalnię. Dla północnych sołectw Lubomi i Grabówki jako kierunek spływu ścieków właściwa będzie oczyszczalnia w Raciborzu. Natomiast dla sołectwa Buków ze względu na rozproszenie zabudowy, właściwe będzie oczyszczanie ścieków w przydomowych oczyszczalniach lub ich gromadzenie w zbiornikach bezodpływowych z okresowym wywozem.

W planowaniu rozwiązywania problemu odprowadzania ścieków należy dopuścić inne kierunki spływu ścieków z poszczególnych sołectw w przypadku, gdy analiza ekonomiczna wykaże celowość takiej zmiany.

3. Zaopatrzenie w gaz i ciepło

Na terenie sołectw Lubomia, Syryni i Buków dociera gaz ziemny prowadzony siecią ϕ 160 z kierunku ul. Mickiewicza. Należy dążyć do rozbudowy sieci w sołectwach i objąć gazyfikacją tereny rozwijającej się zabudowy mieszkaniowej.

Gaz ten wykorzystywany jest do przygotowania posiłków i ciepłej wody użytkowej. Istnieje również możliwość poboru gazu do celów grzewczych. Do celów grzewczych można stosować również gaz propan – butan, energię elektryczną czy olej jak również niekonwencjonalne źródła energii. Istniejące systemy centralnego ogrzewania (w tym kotły) należy zamieniać na urządzenia o sprawności kotła powyżej 80 %. Dążąc do poprawy sprawności spalania należy równolegle prowadzić działania na rzecz zmniejszenia zapotrzebowania na ciepło w tym wymiany stolarki czy ociepleń budynków użyteczności publicznej i indywidualnych zabudowań.

4. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Utrzymuje się przebieg przez gminę linii 400 kV. W konsekwencji utrzymuje się niezabudowany pas terenu o szerokości 80 metrów. Zasilanie w energię elektryczną następuje z sieci napowietrznej 20 kV poprzez stację transformatorową, których transformatory mogą być wymienione na jednostki większej mocy w miarę przyrostu zapotrzebowania. Budowy sieci od podstaw wymaga jednostka Nowe Nieboczowy. Zgodnie z planami VATTENFALL planuje się remont linii 20 kV GPZ Pszów – Zawada na dwóch odcinkach.

5. Telekomunikacja

Należy zapewnić możliwość budowy społeczeństwa informatycznego uwzględniając potrzeby rozwoju gospodarczego, szkolnictwa, handlu i swobodnego przepływu informacji zgodnie z dyrektywami prawodawstwa Unii Europejskiej, między innymi poprzez:

- możliwość kompleksowej realizacji sieci teletechnicznej tradycyjnej, liniowej i radiowej jak i w formie nowych technologii w tym budowy, rozbudowy i modernizacji sieci istniejącej,
- sytuowanie sieci w liniach rozgraniczających dróg i ulic poza pasem jezdnym,
- lokalizowanie sieci poza liniami rozgraniczającymi w przypadkach wynikających z technologii układania sieci,
- lokowanie obiektów i anten linii radiowych, stacji bazowych telefonii komórkowej i linii radiowych łączących te stacje zgodnie z obowiązującymi przepisami o ochronie środowiska, w tym szczególnie w zakresie ochrony ludności przed wpływami magnetycznego promieniowania niejonizującego.

6. Gospodarka odpadami

Należy kontynuować selektywną zbiórkę w tym odbiór odpadów „u źródła”. Do głównych kierunków działań należeć będzie zbiórka w systemie workowym obiektów wielkogabarytowych w ustalonych miejscach, baterii i leków również w wyznaczonych miejscach. Należy też propagować i wspierać unieszkodliwianie odpadów podlegających biodegradacji w przydomowych kompostownikach.

7. Komunikacja drogowa i kolejowa

Przez obszar gminy nie przebiegają żadne ciągi komunikacyjne o znaczeniu krajowym. Główną oś komunikacyjną stanowi zatem droga wojewódzka nr 936 (DW 936) relacji Wodzisław Śląski – Krzyżanowice. Wewnętrzny układ drogowy gminy o znaczeniu ponadlokalnym uzupełniony jest drogami powiatowymi o następujących oznaczeniach:

- 5036S – ul. 3Maja – Karola Miarki (Syrynia – Pszów),
- 5053S – ul. Powstańców Śląskich (Syrynia),
- 5054S – ul. Krzyżowa (Syrynia),

- 3512S – ul. Graniczna – Asnyka – Raciborska (Lubomia – Gorzyce),
- 5048S – ul. Główna – Polder Buków – Dworcowa – Wiejska – Ogrodowa (Buków – Gorzyce),
- 3544S – ul. Pogrzebieńska – Stawowa (Lubomia),
- 3545S – ul. Mickiewicza – Korfantego (Lubomia).

Lokalny układ drogowy tworzony jest przez drogi gminne funkcjonujące jako drogi publiczne klasy „lokalna” lub klasy „dojazdowa”.

Z analizy układu drogowego miasta i gminy wyprowadzono następujące wnioski:

- ciągi drogowe obsługują w głównej mierze ruch lokalny, którego natężenie na przestrzeni ostatnich kilku lat systematycznie wzrasta. Wykonywane dla innego natężenia ruchu i innych obciążeń drogi nie są przystosowane do bieżącego obciążenia ruchem, a zły stan nawierzchni obniża jego bezpieczeństwo,
- istniejący układ osadniczy miasta jest dosyć dobrze powiązany, odpowiednio drogami powiatowymi i gminnymi, należy jednak rozważyć możliwość wzmocnienia powiązań zewnętrznych, w szczególności poprawę dostępności powstającej autostrady A1 (węzeł Gorzyce).

Przez teren gminy nie przebiegają żadne pasażerskie linie kolejowe. Najbliższe przystanki kolejowe obsługiwane przez linie pasażerskie znajdują się w Raciborzu i Wodzisławiu Śląskim. Przez teren gminy przebiegają dwie towarowe linie kolejowe:

- nr 176 Racibórz Markowice – Olza, drugorzędna,
- nr 192 Syrynia – Pszów, znaczenia miejscowego.

8. Komunikacja zbiorowa

Zbiorowa obsługa ruchu pasażerskiego realizowana jest przez komunikację autobusową, którą obsługuje PKS Rybnik. Wszystkie linie autobusowe docelowo docierają do Wodzisławia Śląskiego i Raciborza.

9. Komunikacja rowerowa

Aktualnie na obszarze gminy wyznaczone są trasy rowerowe umożliwiające powiązania całego układu osadniczego komunikacją rowerową. Komunikacja rowerowa jest istotnym elementem zagospodarowania obszaru, którego atrakcyjność może być nadal ważnym kierunkiem planowania rozwoju gminy.

XII. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z LOKALIZACJI ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Ponadlokalne cele publiczne dotyczą działań o znaczeniu powiatowym, wojewódzkim i krajowym. Cele publiczne szczegółowo określa ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. 1997, nr 115, poz. 741). W przypadku gminy Lubomia celami publicznymi są:

1. wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, budowa i utrzymanie tych dróg,
2. wydzielanie gruntów pod linie kolejowe, oraz ich budowa i utrzymanie,
3. budowa i utrzymanie ciągów drenażowych, przewodów i urządzeń służących do przesyłania płynów, gazów i energii elektrycznej, a także innych obiektów i urządzeń związanych z ich funkcjonowaniem,
4. budowa i utrzymywanie urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania i oczyszczania ścieków,
5. budowa oraz utrzymanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronę

- przed powodzią, a także regulacja i utrzymanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych będących własnością Skarbu Państwa lub samorządu terytorialnego,
6. opieka nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
 7. budowa i utrzymanie pomieszczeń dla urzędów organów władzy, administracji, szkół publicznych, a także publicznych obiektów ochrony zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej i placówek opiekuńczo – wychowawczych,
 8. wydobywanie kopalin stanowiących własność Skarbu Państwa,
 9. zakładanie i utrzymanie cmentarzy.

W przypadku gminy Lubomia najważniejsze zadanie (o znaczeniu krajowym) stanowi, zgodnie z decyzją Wojewody Śląskiego znak RR-AB.II/ID/7111/93/04 z dnia 5 lipca 2004 roku, lokalizacja przedsięwzięcia o nazwie „Zbiornik przeciwpowodziowy Racibórz Dolny na rzece Odrze woj. Śląskie (polder)”. Równie istotną inwestycję celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym stanowi zadanie pod nazwą „Budowle regulacyjne na Odrze swobodnie płynącej i w dorzeczu Warty. Naprawa i modernizacja wałów w dorzeczu Odry wraz z Wartą”, które zostało przyjęte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego (Dz. Urz. Woj. Śl. nr 68 poz. 2049 z dnia 27 lipca 2004 r.).

XIII. ANALIZA ZMIAN UWARUNKOWAŃ NA TERENACH OBJĘTYCH ZMIANĄ STUDIUM NA PODSTAWIE UCHWAŁY NR XXXII/201/2013 RADY GMINY LUBOMIA Z DNIA 27 LUTEGO 2013 R. W SPRAWIE PRZYSTĄPIENIA DO SPORZĄDZENIA ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBOMIA.

Zgodnie z wyżej wymienioną uchwałą przeanalizowano uwarunkowania występujące w 2013 roku na 8 terenach wskazanych do zmiany studium. Są to tereny o łącznej powierzchni 36 ha, które zlokalizowane są w sołectwach:

- Lubomia – 4 tereny (tereny Nr 1÷Nr 4)
- Grabówka – 2 tereny (tereny Nr 5 i Nr 6)
- Syrynia – 1 teren (teren Nr 7)
- Buków – 1 teren (teren Nr 8)

Uwarunkowania występujące na powyższych terenach są następujące:

- tereny Nr 1 i Nr 4 w większości powierzchni zabudowane są istniejącymi budynkami,
- tereny Nr 2, Nr 3, Nr 5 i Nr 7 to tereny rolne,
- teren Nr 4 w większości stanowi grunt rolny,
- teren Nr 8 w większości jest nieużytkiem po eksploatacji żwiru. Część terenu zajmuje zakład produkcyjny funkcjonujący na bazie budynków nieczynnej cegielni. Na fragmencie terenu istnieje boisko sportowe,
- w uwarunkowaniach wynikających ze stanu środowiska przyrodniczego na terenach objętych zmianą można wskazać i wyróżnić:
 - na terenach Nr 1, 2 i 3 nie występują uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe,
 - teren Nr 4 znajduje się w obszarze strefy E ochrony konserwatorskiej, a teren Nr 7 w rejonie występowania stanowisk archeologicznych,
 - teren Nr 5 znajduje się w obszarze Natura 2000 „Stawy Wielokąt” i „Las Tworkowski”,
 - tereny Nr 5 i Nr 6 znajdują się w granicach zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Wielokąt”.

W granicach terenów objętych zmianą nie występują pomniki przyrody ani obiekty wpisane do rejestru zabytków.

XIV. ANALIZA ZMIAN UWARUNKOWAŃ NA OBSZARZE OBJĘTYM ZMIANĄ STUDIUM NA PODSTAWIE UCHWAŁY NR LV/388/2014 RADY GMINY LUBOMIA Z DNIA 14 LISTOPADA 2014 R. W SPRAWIE PRZYSTĄPIENIA DO SPORZĄDZENIA ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LUBOMIA.

Zgodnie z delegacją Rady Gminy Lubomia określoną w § 1 ust. 2 powyższej uchwały, zmiana studium dotyczy zmiany w zakresie odprowadzania ścieków z obszaru gminy. Nie przewiduje się w związku z tym potrzeby aktualizacji danych dotyczących innych systemów oraz uwarunkowań rozwoju na obszarze gminy.

Natomiast nowymi uwarunkowaniami w zakresie odprowadzania ścieków są:

- przesądzona jest budowa oczyszczalni ścieków dla zespołu mieszkaniowego „Nowe Nieboczowy” w Syryni, co stworzyło warunki do odprowadzania ścieków z Syryni do tej oczyszczalni, a kierowanie ścieków do oczyszczalni w Raciborzu z tej części gminy byłoby nieuzasadnione technicznie i ekonomicznie,
- koncepcja gospodarki wodno-ściekowej Gminy Lubomia przewiduje odprowadzenie ścieków z miejscowości Lubomia i Grabówka na oczyszczalnię w Raciborzu, a z miejscowości Buków ze względu na brak wymaganej przez wytyczne wysokości koncentracji mieszkańców na 1 km sieci planuje się budowę oczyszczalni przydomowych,
- Rada Gminy Lubomia uchwałą Nr XLIX/346/2014 z dnia 11 czerwca 2014 r. wyraziła zgodę na wystąpienie miejscowości Syrynia, Nieboczowy i Buków z aglomeracji Racibórz, wyrażając jednocześnie w uchwale Nr XLIX/347/2014 z dnia 11 czerwca 2014 r. zgodę na wyznaczenie aglomeracji Syrynia.

Po przeprowadzeniu analizy uwarunkowań dotyczących planowanej zmiany studium stwierdza się, że są one wystarczające dla ustalenia zmian w zakresie odprowadzania ścieków z obszaru gminy.

LITERATURA

- 1) Absalon D., Jankowski A.T., Leśniok M., 2001: Mapa hydrograficzna w skali 1:50 000 ark. M-34-61-D Wodzisław Śląski. GGK, Warszawa.
- 2) Absalon D., Jankowski A.T., Leśniok M., Wika S., 1995: Mapa sozologiczna w skali 1:50 000 ark. M-34-61-D Wodzisław Śląski. GGK, Warszawa.
- 3) Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu 31.XII.2008 r. MŚ, PIG, Warszawa 2005.
- 4) Brodziński I., Mapa Geośrodowiskowa Polski, ark. Rydułtowy, PIG, Warszawa, 2004;
- 5) Centralna Baza Danych Geologicznych – strona internetowa PIG, <http://baza.pgi.gov.pl/>
- 6) Chmura A., Wagner J., Mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50000, ark. Rydułtowy, PIG, Warszawa 2002
- 7) Informacja o stanie środowiska 2007, 2008 i 2009, WIOŚ Katowice;
- 8) Infogeoskarp – strona internetowa PIG, <http://baza.pgi.gov.pl/>
- 9) Kondracki J., 1998: Geografia regionalna Polski. WN PWN, Warszawa.
- 10) Kotliccy G. i S., Mapa geologiczna Polski w skali 1:200000, ark. Gliwice, WG, Warszawa, 1979;
- 11) Kotlicka G., Wagner J., Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:200000, ark. Gliwice, WG, Warszawa, 1986;
- 12) Mapa glebowo-rolnicza Gminy Lubomia, 1:5 000, 1976.
- 13) Matuszkiewicz W. [red], Potencjalna roślinność naturalna Polski – Mapa przeglądowa 1:300000 ark. 11, PAN, Warszawa , 1995;
- 14) Państwowa Służba Hydrogeologiczna – strona internetowa PIG, <http://www.psh.gov.pl>
- 15) Plan gospodarki odpadami dla gminy Lubomia, Beskidzki Fundusz Ekorozwoju, Bielsko-Biała, 2004r;
- 16) Program ochrony środowiska gminy Lubomia; Beskidzki Fundusz Ekorozwoju, Bielsko-Biała, 2004 r.;
- 17) Sarnacka Z. Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski, 1 : 50 000, ark. Rydułtowy, PIG 1956
- 18) Rózkowski A. [red.], 1997: Mapa warunków występowania, użytkowania, zagrożenia i ochrony zwykłych wód podziemnych Górnośląskiego Zagłębia Węglowego i jego obrzeżenia; 1 : 100 000. PIG, Warszawa;
- 19) Ryłko W., Paul Z., Mapa geologiczna Polski, 1 : 200 000, ark. Cieszyn WG, 1994.
- 20) Skrzypczyk L. [red], 2003: Mapa wstępnej waloryzacji Głównych Zbiorników Wód Podziemnych 1:800000, PIG, Warszawa;
- 21) Warunki ekofizjograficzne gminy Lubomia, PU Geograf, Dąbrowa Górnicza, 2007;